

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

**PĀRSKATS PAR NEBANKU
PATĒRĒTĀJU KREDITĒŠANAS TIRGUS
DARBĪBU 2016.GADA 1.PUSGADĀ**

Rīga 2016

Saturs

1. Vispārēja informācija	2
2. No jauna izsniegto kredītu apjoms	6
3. Kredītportfelis	13
4. Kredītu kvalitāte	16
5. Procentu likmes	19
6. Distances kredītu pagarināšana	24

1. Vispārēja informācija

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – PTAC) nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju uzraudzību veic kopš 2011.gada 1.novembra. Lai nodrošinātu kvalitatīvu un savlaicīgu nozares tirgus datu analīzi, spētu sekot līdzi nebanku nozares tendencēm, atklāt problēmas, izprast nebanku kreditētāju jaunievedumus to īstenojamā komercdarbībā un šīm aktivitātēm atbilstoši rosināt izmaiņas likumdošanā, nebanku kreditētājiem divas reizes gadā PTAC ir jāiesniedz dati par kreditēšanas darbības rezultātiem. PTAC veic nebanku kreditētāju darbības datu apkopošanu un pārskatu par nebanku patērētāju kreditēšanas tirgus darbību sagatavošanu. Pārskati tiek veidoti kopš 2013.gada. Pārskatos ietver nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzējus, kuriem ir spēkā esošas licences, datus apkopojot pa sniegtajiem kredītu veidiem atbilstoši iedalījumam:

1. Hipotekārais kredīts – kredīts nekustamā īpašuma iegādei vai kredīts, kura atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku.

2. Līzings un cits ar transportlīdzekli vai citu objektu (izņemot nekustamo īpašumu) nodrošināts kredīts (turpmāk – Līzings un cits ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināts kredīts) – finanšu līzings ar transportlīdzekli vai cita objekta (izņemot nekustamo īpašumu) iegādei vai nomai (operatīvais līzings), vai kreditēšanas līgumi, kuru atmaksa nodrošināta ar iegādātā transportlīdzekļa vai cita objekta (izņemot nekustamo īpašumu) nodrošinājumu (t.sk., atgriezeniskais līzings un kreditēšanas līgumi ar auto komercķīlu).

3. Patēriņa kredīts – kreditēšanas līgumi, saskaņā ar kuriem kredīts tiek piešķirts patēriņa finansēšanai un kuri tiek noslēgti abām pusēm savstarpēji satiekoties (piemēram, kredīti konkrētu preču un pakalpojumu iegādei, nomaksas kreditēšanas līgumi un cita veida kredīti).

4. Distances kredīts – kreditēšanas līgumi, saskaņā ar kuriem kredīts tiek piešķirts patēriņa finansēšanai un kuri tiek noslēgti, izmantojot interneta, telekomunikāciju vai cita veida distances saziņas līdzekli (saukti par „ātrajiem kredītiem”).

5. Kredīts pret kustamas lietas ķīlu – kreditēšanas līgumi, saskaņā ar kuriem kredīts tiek izsniegts patēriņa finansēšanai un, kurus noslēdzot, patērētājs kredīta devēja glabāšanā kā nodrošinājumu nodod kādu lietu un saskaņā ar kuriem patērētāja atbildība ir ierobežota tikai ar ieķīlāto lietu (lombardu kredīts).

Tāpat nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju dati tiek apkopoti sekojošos griezumos:

1. No jauna izsniegtie aizdevumi (sadalīti pa grupām atkarībā no aizdevuma atmaksa termiņa veida distances un patēriņa kredītiem, vai procentu likmju veida hipotekārajiem kredītiem un līzingsiem);

2. Kredītportfeļa apmērs un portfeļa kvalitāte;

3. Vidējās svērtās likmes par aizdevuma izmantošanu un gada procentu likmes (ietver kredīta kopējās izmaksas – procentu maksājumus un citas summas, kas patērētājiem jāmaksā saistībā ar kredītu) pa mēnešiem (turpmāk – GPL);

4. Pagarināto kredītu skaits un pagarinājumu skaits patēriņa un distances kredītiem.

Uz 2016.gada 30.jūniju salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem bija vērojamas izmaiņas nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju piedāvātajos kredītu veidos. Tāpat, 2016.gada

1.janvārī stājoties spēkā grozījumiem Patērētāju tiesību aizsardzības likumā noteiktajiem ierobežojumiem attiecībā uz kredītu kopējām izmaksām, 2016.gada 1.pusgadā būtiski samazinājušās aizdevuma likmes Patēriņa un Distances kredītiem.

1.1. tabula

Nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju statistika

	2015. gada 31.dec.	2016.gada 30. jūn.	Tirgus dalībnieku izmaiņas
Kapitālsabiedrības ar spēkā esošu licenci	57	60	+ 3 (5,26%)
Kapitālsabiedrības ar spēkā esošu licenci, kuras izsniedz jaunus aizdevumus	57	56	- 1 (-1,75%)
¹ Distances kredītu sniedzēji	19	18	- 1 (-5,56%)
¹ Patēriņa kredītu sniedzēji	19	19	+ / - 0
¹ Kredītu pret kustamas lietas ķīlu sniedzēji	19	18	-1 (-5,56%)
¹ Hipotekāro kredītu sniedzēji	13	12	-1 (-7,69%)
¹ Līzīga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu sniedzēji	15	15	+ / - 0

¹ Sabiedrību skaits, kas 2015.gada 2.pusgadā un 2016.gada 1.pusgadā konkrētajā kredīta veidā izsniegušas jaunus aizdevumus.

2016.gada 1.pusgadā notikušās izmaiņas tirgū:

- tirgu pametusi viena sabiedrība - SIA Totem Finanšu Sistēma ir informējusi PTAC par darbības pārtraukšanu un nav pagarinājusi speciālo atļauju (licenci), kas sabiedrībai bija spēkā līdz 2016.gada 23.jūlijam, patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai;
- 2015.gadā izsolē Rīgas pilsētas pašvaldībai iepriekš piederošo SIA "Rīgas pilsētas lombards" iegādājās SIA "ExpressCredit", kas 2015.gada maijā veica SIA "Rīgas pilsētas lombards" nosaukuma maiņu (saglabājot esošo reģistrācijas numuru) uz SIA "Banknote". Īsu laika periodu sniegusi kreditēšanas pakalpojumus 2015.gada 2.pusgadā, nākamajā pārskata periodā - 2016.gada 1.pusgadā sabiedrība nekreditēja, savukārt agrāk izsniegtos aizdevumus nodeva administrēšanai mātes uzņēmumam SIA "ExpressCredit".
- viena sabiedrība veikusi nosaukuma maiņu: 2016.gada janvārī SIA "Finansu Grupa Latvijas Lombardi SIA" kļuva SIA "Finance 360";
- bijuši divi jaunpienācēji nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju vidū: AS „Sun Credo” 2016.gada aprīlī un SIA "Hedge Capital Company" 2016.gada jūnijā. Abas sabiedrības 2016.gada 1.pusgadā jaunu aizdevumu izsniegšanu nebija uzsākušas.

Līdz ar to uz 2016.gada 30.jūniju salīdzinājumā ar 2015.gada 31.decembri kapitālsabiedrību skaits, kurām ir spēkā esošas licences, bija 60, no kurām 2016.gada 1.pusgadā jaunus aizdevumus patērētājiem izsniegušas 56.

**Licencētie nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēji dalījumā pēc
piedāvātā kreditēšanas veida uz 2016.gada 30.jūniju.**

	Skaitis	Sabiedrības	
Distances kreditēšanas pakalpojumu sniedzēji	18	SIA „OC finance” SIA „Finanza” SIA „Greencredit” SIA „Extra Credit” SIA „IPF Digital Latvia” SIA „Delta Capital” SIA „Creamfinance Latvia” AS „Lateko Līzings” SIA „Nordic Finance”	SIA „VIA SMS” „MiniCredit” AS SIA „SOHO Group” SIA „Ātrais Kredīts” SIA „E Lats” SIA „Vivus” SIA „InCREDIT GROUP” AS „4finance” SIA „ONDO”
Patēriņa kredītu sniedzēji	19	SIA „LAFIKO.LV” SIA „BEST LĪZINGS” AS „Lateko Līzings” SIA „Nordic Finance” AS „Orbīta” SIA „InCREDIT GROUP” AS „Moda Kapitāls” AS “Dagne” UAB “Mokilizingas” filiāle Latvijā	SIA „ExpressCredit” SIA „Aizdevums.lv” SIA „Ātrais Kredīts” SIA „DSA INVEST” SIA „E Lats” SIA „Baltic Finance Fund” SIA „VITA CREDIT” SIA “Inbank Līzings” AS „Money Express Credit” SIA „Ozerings Grupa”
Kredītu pret kustamas lietas ķīlu sniedzēji	18	AS „Liepājas lombards” AS „UNIONS” AS „GARANTS PLUS” AS „Dagne” SIA „Laredo 5” SIA „Ozerings Grupa” AS „Orbīta” AS „Moda Kapitāls” SIA „Ātra Finanšu Palīdzība” „AVOTS”	SIA „FRESHCASH LATVIJA LTD” SIA „VITA CREDIT” SIA „Ātrais Kredīts” SIA „DSA INVEST” SIA „E Lats” AS „Margerds” AS „Money Express Credit” SIA „ExpressCredit” SIA „Finance 360”
Hipotekāro kredītu sniedzēji	12	SIA „Ātrais Kredīts” AS „West Kredit” AS „Lateko Līzings” AS „Hipocredit” AS „Moda Kapitāls” SIA „FZ Capital”	SIA „FINANŠU INVESTĪCIJAS” SIA „Baltic Finance Fund” SIA „Finance 360” SIA „LATVIJAS HIPOTĒKA” SIA „GRAND CREDIT” SIA „Money Express Credit”
Līzīga un citu ar transportlīdzekļi vai citu objektu nodrošināto kredītu sniedzēji	15	SIA „VITA CREDIT” AS „Mogo” SIA „Money Express Credit” SIA „DnB Līzings” SIA „UniCredit Leasing” SIA „DSA INVEST” SIA „NORD Līzings”	SIA „Nordea Finance Latvia” SIA „SEB Līzings” SIA „Swedbank Līzings” SIA „InCREDIT GROUP” AS „Moda Kapitāls” SIA „Citadele līzings un faktoringss” AS “MOTORO Līzings” AS “Dagne”
Licence ir spēkā, bet periodā jaunus līgumus neslēdza	4	AS “Sun Credo”, SIA “Hedge Capital Company”, SIA “Banknote”, SIA “Totem Finanšu Sistēma”.	

2016.gada 30.jūnijā Latvijā bija 60 licencēti nebanku kredītēšanas pakalpojumu sniedzēji, no kuriem aktīvi pakalpojumus sniedza 56, t.sk. 18 sabiedrības izsniedza Distances kredītus, 18 sabiedrības izsniedza Kredītus pret kustamas lietas ķīlu (lombarda kredītus), 19 sabiedrības izsniedza Patēriņa kredītus, 15 sabiedrības izsniedza Līzingu un citus ar transportlīdzekļa vai cita veida objekta nodrošinājumu saistītus kredītus un 12 sabiedrības izsniedza Hipotekāros kredītus.

Neviena no sabiedrībām uz 2015.gada 31.decembri jaunu kredītu izsniegšanā nav pārstāvēta visās piecās kredītu grupās, divas ir pārstāvētas četrās kredītu grupās, septiņas sabiedrības ir pārstāvētas trīs kredītu grupās, sešas – divās kredītu grupās. Tomēr lielākā daļa – 41 sabiedrība, jeb 73% no visām sabiedrībām, kas izsniedz jaunus aizdevumus, ir izvēlējušās šauru specializāciju – kredītēšanu tikai vienā no piecām kredītu grupām.

Distances kredītu grupā 2016.gada 1.pusgadā notikušas sekojošas izmaiņas: 1) SIA „Totem Finansu Sistēma” licence bija spēkā līdz 2016.gada 23.jūlijam. Tomēr nav informācijas, ka SIA „Totem Finansu Sistēma” 2016.gada 1.pusgadā būtu izsniegusi jaunus aizdevumus. Sabiedrība 2016.gada vasarā atteicās no turpmākas licences pārreģistrācijas, 2) 2016.gada jūnijā speciālo atļauju (licenci) patērētāju kredītēšanas pakalpojumu sniegšanai ieguva SIA “Hedge Capital Company”, kas nolēmusi nebanku kredītēšanas tirgū ievest jaunu kredītproduktu - kredītkarti ar limitu. Sabiedrība kredītēšanas pakalpojumu faktisko sniegšanu 2016.gada 1.pusgadā neuzsāka.

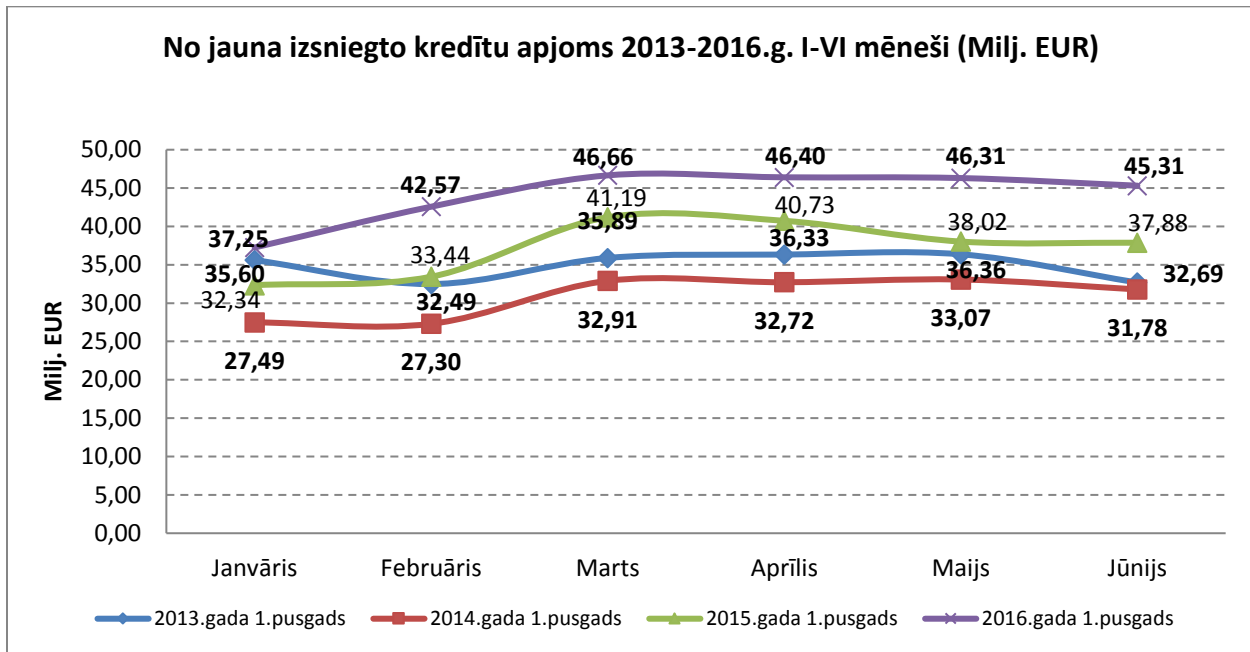
Patēriņa kredītu grupā: 1) no jauna klāt nākusi AS “Sun Credo”, taču faktiskos pakalpojumus Sabiedrība nesniedza, 2) SIA “Banknote”, kreditējusi 2015.gada jūnijā un jūlijā, 2016.gada 1.pusgadā jaunus aizdevumus neizsniedza, 3) SIA “Finance 360” strauji kāpinājusi kredītēšanu 2015.gada 2.pusgadā, nākamajos sešos mēnešos neuzrāda jaunu aizdevumu izsniegšanu, 4)Savukārt divas Sabiedrības: SIA “Ozerings Grupa” un AS “Money Express Credit”, kas iepriekš vairāk specializējās citos kredīta veidos, 2016.gada 1.pusgadā pievērsās arī Patēriņa kredītu sniegšanai.

Par izmaiņām kredītu pret kustamas lietas ķīlu grupā: SIA “Banknote” kreditēja līdz 2015.gada novembrim, 2016.gada 1.pusgadā jaunus aizdevumus neizsniedza.

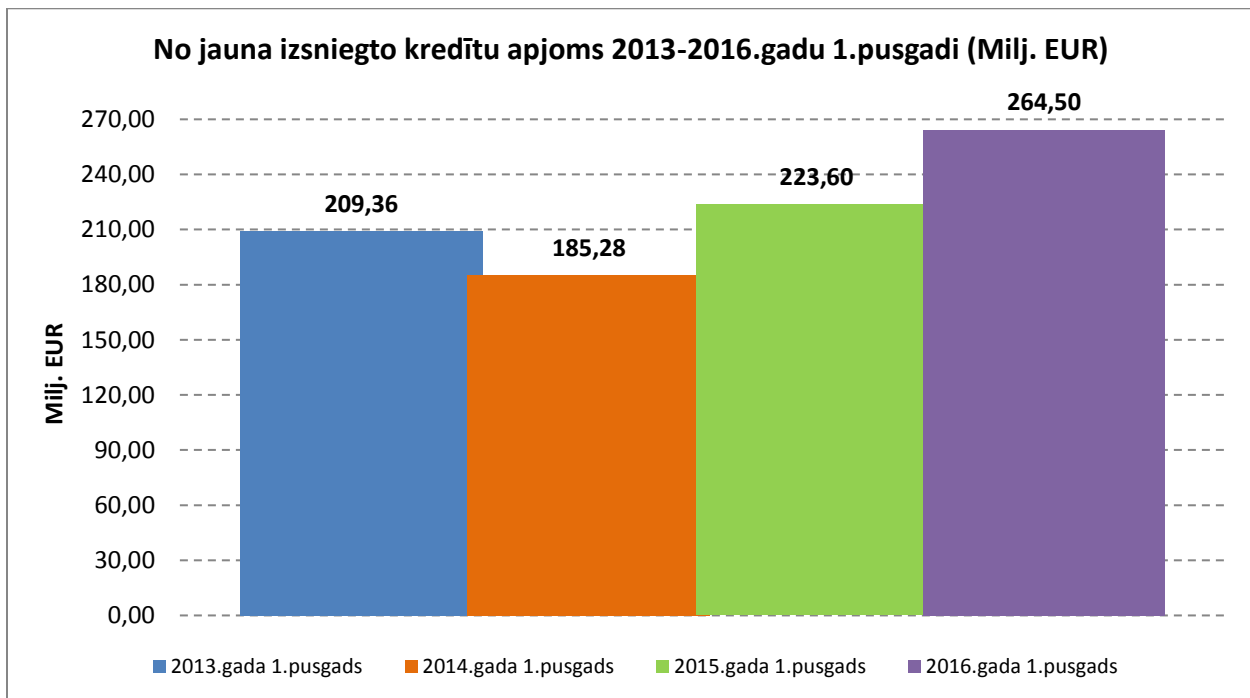
Aktīvo Hipotekāro aizdevuma sniedzēju skaits 2016.gada 1.pusgadā samazinājies par vienu - “MiniCredit” AS, kas iepriekšējā pusgadā bija izsniegusi pirmos hipotekāros aizdevumus, jaunajā pārskata periodā šajā kredīta veidā nekreditēja. Arī jaunpienācējs – AS “Sun Credo”, lai arī speciālā atļauja (licence) bija spēkā no aprīļa, jaunus aizdevumus neizsniedza.

Bez izmaiņām tirgus dalībnieku jomā 2016.gada 1.pusgadā palikuši Līzingu sniedzēji – 15 Sabiedrības – tikpat cik iepriekšējā periodā (nav ne klāt nācēju, ne tādu, kas atteikušies no konkrētā kredītēšanas veida).

2. No jauna izsniegto kredītu apjoms

2.1.att. Nebanku sektorā no jauna izsniegto kredītu apjoms 2013.-2016.g. I-VI mēneši (milj.EUR).

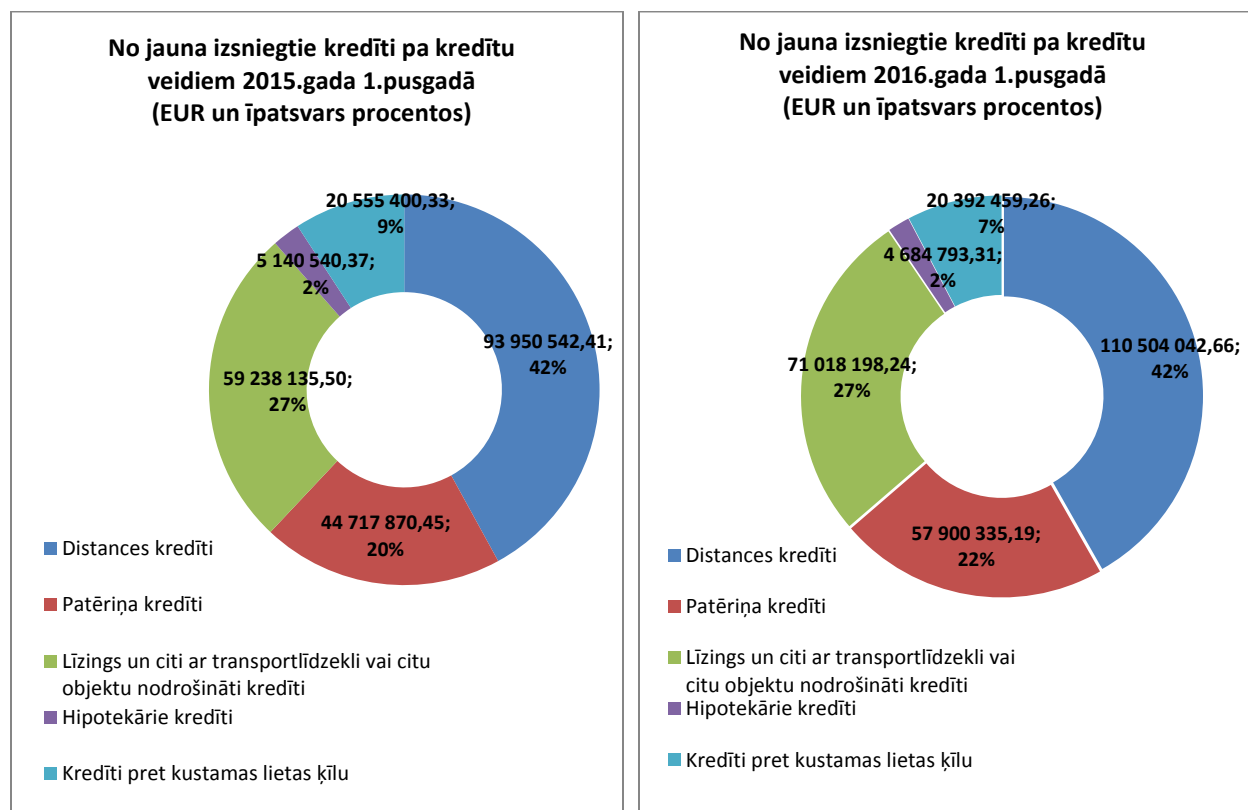

2.2.att. Nebanku sektorā no jauna izsniegto kredītu apjoms 2013-2016.g. 1.pusgadi (milj.EUR).

2016.gada 1.pusgads nebanku kreditētājiem no jauna izsniegto kredītu jomā bijis veiksmīgākais četru gadu laikā (2.1. un 2.2.att.). Tikai 2016.gada janvārī no jauna izsniegto kredītu kopsumma bijusi par 1,65 milj. EUR jeb 4,63% lielāka nekā 2013.gada janvārī. Visos pārējos

mēnešos no jauna izsniegto kredītu kopsumma pārsniegusi visu iepriekšējo gadu attiecīgo mēnešu rādītājus par 13-27%, maksimumu no jauna izsniegto kredītu kopsummā sasniedzot 2016.gada martā ar 46,66 milj. EUR.

Kopumā nebanku sektora kreditēšanas pakalpojumu sniedzēji 2016.gada 1.pusgadā patērētājiem no jauna izsniedza kredītus 264,50 milj. EUR apmērā, kas ir par 40,90 milj. EUR jeb 18,29% vairāk nekā 2015.gada 1.pusgadā un par 79,22 milj. EUR jeb 42,76% vairāk nekā 2014.gada 1.pusgadā, kad savukārt bija vērojams samazinājums pret 2013.gada attiecīgo periodu par 24,08 milj. EUR jeb 11,50% (2.2.att.).

2.3.att. No jauna izsniegto kredītu summas un procentuālais īpatsvars pa kredītu veidiem.

Kā redzams 2.3 attēlā, tad no jauna izsniegtajos kredītos 2016.gada 1.pusgadā, tāpat kā gadu iepriekš dominē Distances kredīti ar 110,50 milj. EUR jeb 42% no visas no jauna izsniegto kredītu kopsummas. Tuvākie sekotāji ir Līzings un citi ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošinātie kredīti ar 71,02 milj. EUR jeb 27% no visas no jauna izsniegto kredītu kopsummas un Patēriņa kredīti, attiecīgi ar 57,90 milj. EUR jeb 22%. Kredīti pret kustamas lietas ķīlu 2016.gada 1.pusgadā izsniegti kopsummā par 20,39 milj. EUR, kas aizņem 7% no visas no jauna izsniegto kredītu kopsummas, savukārt tā pat kā iepriekš vismazāk no jauna izsniegti ir Hipotekārie aizdevumi - 2016.gada 1.pusgadā 4,64 milj. EUR (2% no jauna izsniegtās kredītu kopsummas).

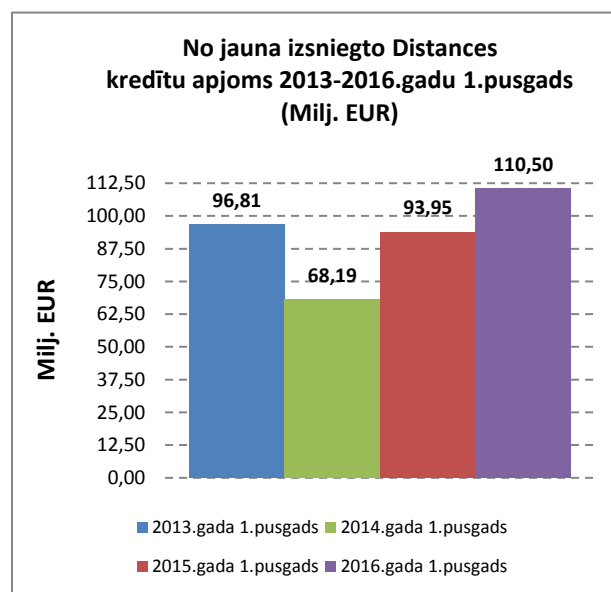
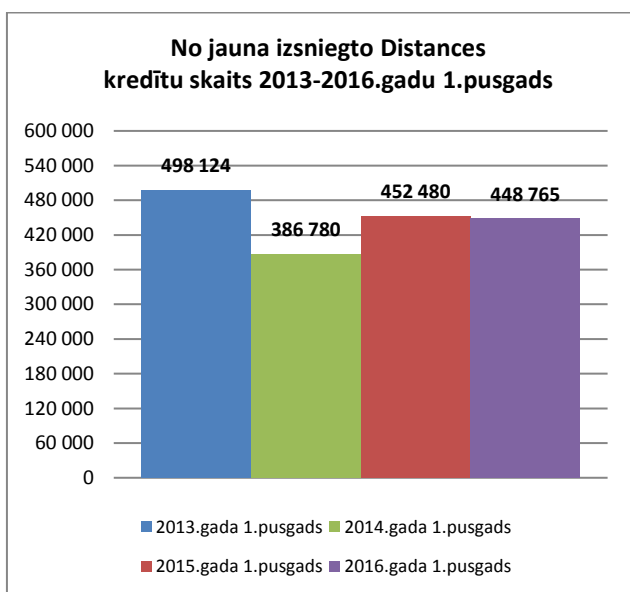
Neskatoties uz to, ka summu izmaiņas vērojamas visās kredītu grupās, tikai divas no tām – Patēriņa un Kredītos pret kustamas lietas ķīlu ir mainījuši savu īpatsvaru procentos no jauna izsniegto kredītu kopsummā, Patēriņa kredītiem par 2 procentpunktiem pieaugot un Kredītiem pret kustamas lietas ķīlu attiecīgi par tikpat samazinoties.

2.1. tabula

No jauna izsniegto aizdevumu skaita un apjoma izmaiņas 2014-2016.gada 1.pusgadi

Kredīta veids	2014.g. 1.pusgads		2015.g. 1.pusgads		2016.g. 1.pusgads		2016.g.1.pusgadā salīdzinājumā ar 2014.g.1.pusgadu		2016.g.1.pusgadā salīdzinājumā ar 2015.g.1.pusgadu	
	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	kredītu skaita izmaiņas %	summas izmaiņas %	kredītu skaita izmaiņas %
Distances kredīti	68 194 327,46	386 780	93 950 542,41	452 480	110 504 042,66	448 765	62,04%	16,03%	17,62%	-0,82%
Patēriņa kredīti	42 710 214,33	136 683	44 717 870,45	141 207	57 900 335,19	159 225	35,57%	16,49%	29,48%	12,76%
Līzings, noma un citi ar TL nodrošināti kredīti	51 675 727,67	8 090	59 238 135,50	8 536	71 018 198,24	7 961	37,43%	-1,59%	19,89%	-6,74%
Hipotekārie kredīti	3 526 271,14	441	5 140 540,37	551	4 684 793,31	520	32,85%	17,91%	-8,87%	-5,63%
Kredīti pret kustamas lietas ķīlu	19 175 457,90	355 305	20 555 400,33	354 276	20 392 459,26	330 636	6,35%	-6,94%	-0,79%	-6,67%
NEBANKU SEKTORS KOPĀ	185 281 998,50	887 299	223 602 489,06	957 050	264 499 828,66	947 107	42,76%	6,74%	18,29%	-1,04%

Kā liecina 2.1. tabulā redzamais, no jauna izsniegto aizdevumu kopējais skaits 2016.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2014.gada 1.pusgadu ir palielinājies par 6,74%, savukārt salīdzinājumā ar 2015.gada attiecīgo periodu samazinājies par 1,04%, kamēr kopējais apjoma pieaugums turpinājies, tiesa, nevienmērīgi pa kredītu veidiem.

2.4. No jauna izsniegto Distances kredītu skaits un apjoms.

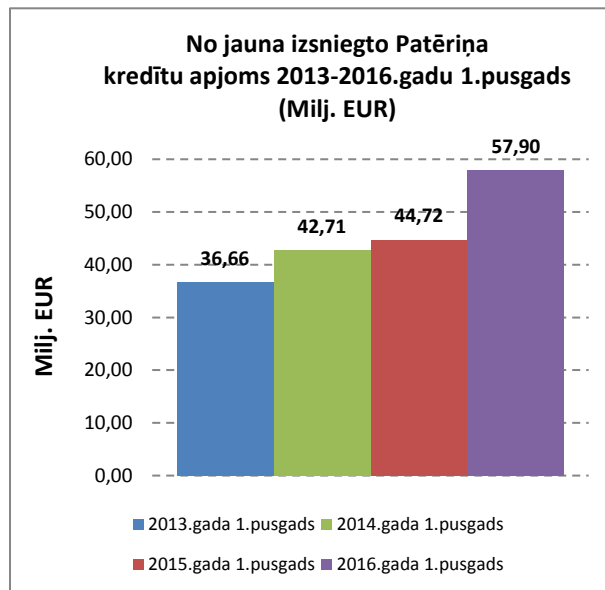
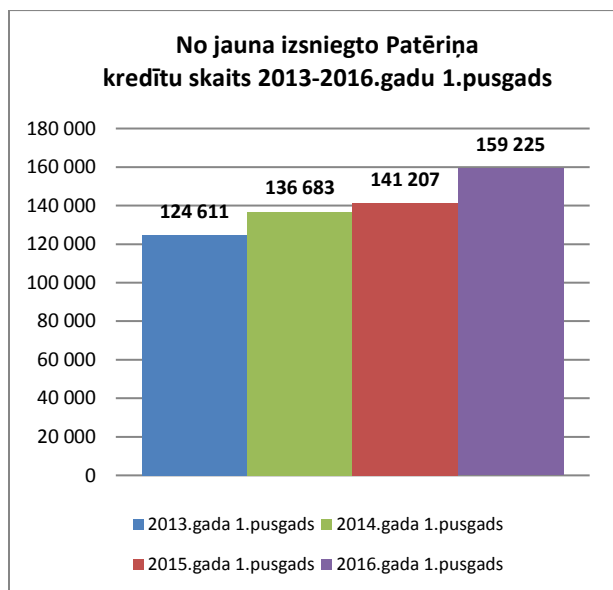
Distances kredītos 2016.gada 1.pusgadā vērojams pieaugums no jauna izsniegto kredītu summā gan pret 2014.gada 1.pusgadu (+ 42,31 milj. EUR jeb 62,04%), gan pret 2015.gada 1.pusgadu (+16,55 milj. EUR jeb 17,62%), taču no jauna izsniegto distances kredītu skaits 2016.gada 1.pusgadā, lai arī pārsniedz 2014.gada 1.pusgadu par 16,03%, atpaliek no 2015.gada 1.pusgada par 0,82%.

2.2. tabula

No jauna izsniegtie Distances kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem 2015.-2016.gada 1.pusgadi

Distances kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem	2015.gada 1.pusgads		2016.gada 1.pusgads		2016.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2015.gada 1.pusgadu (skaitļos)		2016.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2015.gada 1.pusgadu (procentos)	
	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %
Bez maksas izsniegtie distances kredīti	15 405 206,00	85 787	9 981 209,58	52 127	-5 423 996,42	-33 660	-35,21%	-39,24%
Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā	56 014 967,00	308 385	63 027 772,55	321 099	7 012 805,55	12 714	12,52%	4,12%
Ar aizdevuma atmaksas grafiku un/vai beztermiņa (kredītlinijas)	22 530 369,41	58 308	37 495 060,53	75 539	14 964 691,12	17 231	66,42%	29,55%
Kopā	93 950 542,41	452 480	110 504 042,66	448 765,00	16 553 500,25	-3 715	17,62%	-0,82%

No jauna izsniegtajiem Distances kredītiem dalījumā pa atmaksas veidiem (2.2.tabula) 2016.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2015.gada 1.pusgadu izceļas būtisks bez maksas izsniegto kredītu samazinājums (izmaiņas (-) 35,21% summā un (-) 39,24% kredītu skaitā, kamēr abi pārējie Distances kredītu veidi turpinājuši augšupeju: Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā + 7,01 milj. EUR jeb 12,52%, ar aizdevuma atmaksas grafiku un/vai kredītlinijas + 14,96 milj. EUR jeb 66,42%. Arī aizdevumu skaits šajos abos Distances kredīta veidos palielinājies: attiecīgi par 4,12% un 29,55%, tomēr nedaudz (par 0,82%) nespējot kompensēt bezmaksas Distances kredītu radīto zudumu.

2.5. No jauna izsniegto Patēriņa kredītu skaits un apjoms

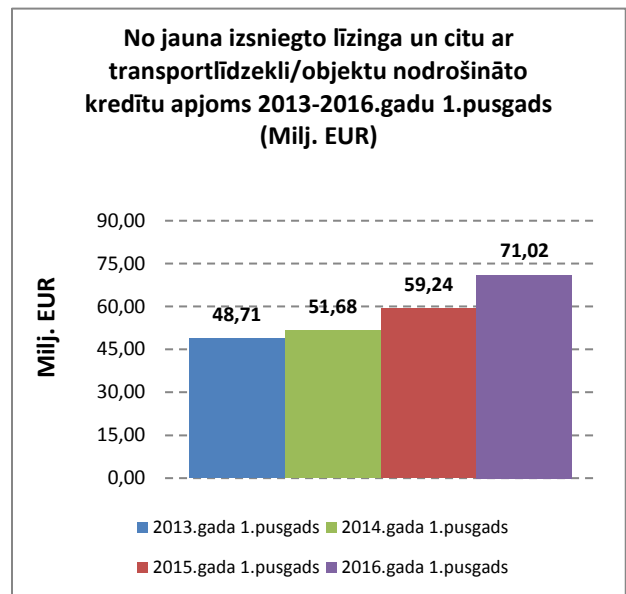
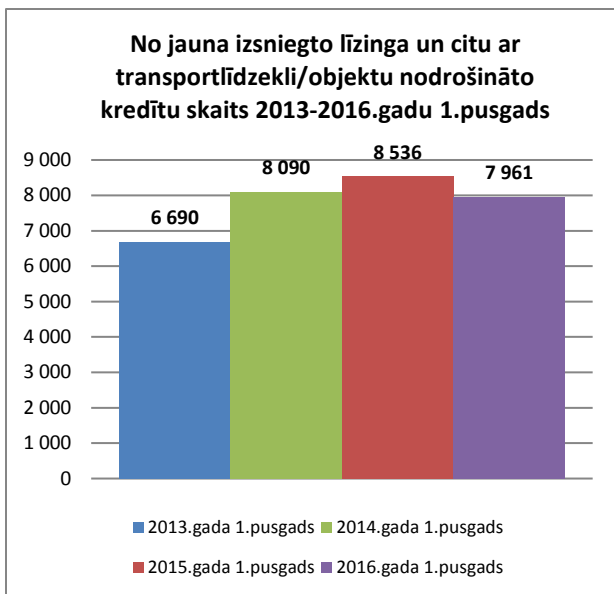
Patēriņa kredītu pieaugums vērojams jau trešo gadu pēc kārtas (2.1.tabula, rinda Patēriņa kredīti) un šis kredītu veids jāatzīmē kā vienīgais, kas 2016.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2015.gada 1.pusgadu nav samazinājies ne kredītu skaitā, ne summā. Izmaiņas 2016.gada 1.pusgadā pret 2014.gada 1.pusgadu ir + 16,49% no jauna izsniegto kredītu skaitā un + 35,57% summā, pret 2015.gada 1.pusgadu + 12,76% no jauna izsniegto kredītu skaitā un + 29,48% summā.

2.3. tabula

No jauna izsniegtie Patēriņa kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem 2015.-2016.gada 1.pusgadā

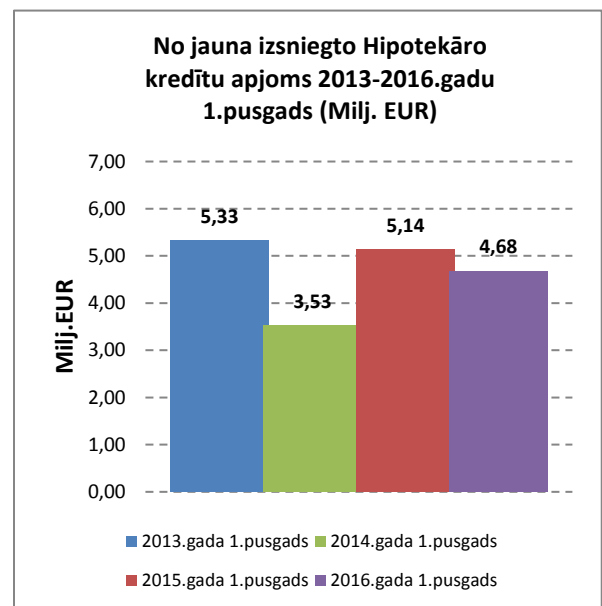
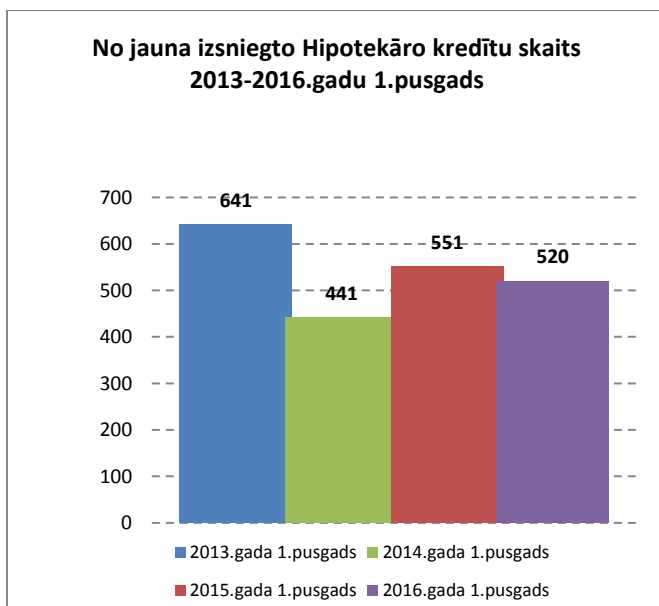
Patēriņa kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem	2015.gada 1.pusgads		2016.gada 1.pusgads		2016.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2015.gada 1.pusgadu (skaitļos)		2016.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2015.gada 1.pusgadu (procentos)	
	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %
Bez maksas izsniegtie patēriņa kredīti	2 510 084,53	9 796	5 104 004,70	21 089	2 593 920,17	11 293	103,34%	115,28%
Patēriņa kredīti ar maksu 1 maksājumā	3 682 424,08	50 017	4 056 324,61	41 583	373 900,53	-8 434	10,15%	-16,86%
Patēriņa kredīti ar aizdevuma atmaksas grafiku	38 525 361,84	81 394	48 740 005,88	96 553	10 214 644,04	15 159	26,51%	18,62%
Kopā	44 717 870,45	141 207	57 900 335,19	159 225	13 182 464,74	18 018	29,48%	12,76%

Interesanti, ka, aplūkojot Patēriņa kredītus dalījumā pa atmaksas veidiem (2.3. tabula), redzama citāda aina salīdzinājumā ar Distances kredītiem. Būtiskākās atšķirības – 2016.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2015.gada 1.pusgadu turpinās no jauna bez maksas/ procentiem izsniegto Patēriņa kredītu skaita un summas pieaugums. Procentuāli straujāks kredītu skaita nekā summas pieaugums - attiecīgi 115,28% un 103,34% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada analogo periodu norāda uz apstākli, ka kredītu devēji, izsniedzot pirmo aizdevumu, iespējams kļuvuši piesardzīgāki, proti, viena bez maksas/ procentiem izsniegtā Patēriņa kredītu vidējā summa samazinājusies no 256 EUR līdz 242 EUR. Par maksu izsniegtie patēriņa kredītu skaits 2016.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2015.gada 1.pusgadu samazinājies par 16,86%, savukārt šī Patēriņa kredīta veida kopsumma pieaugusi par 10,15%. Patēriņa kredīti ar aizdevuma atmaksas grafiku 2016.gada 1.pusgadā saglabāja savu dominanci, bet pieaugot izsniegšanas skaitam par 18,62%, palielināja savu īpatsvaru izsniegto kredītu skaitā par trim procentpunktiem līdz 60,64%, kamēr izsniegto Patēriņa kredītu summā, neskatoties uz pieaugumu 26,51% apmērā, īpatsvarā samazinājās par diviem procentpunktiem līdz 84,18%.

2.6. att. No jauna izsniegto līzīngā un citu ar transportlīdzekļi / objektu nodrošināto kredītu skaits un apjoms.

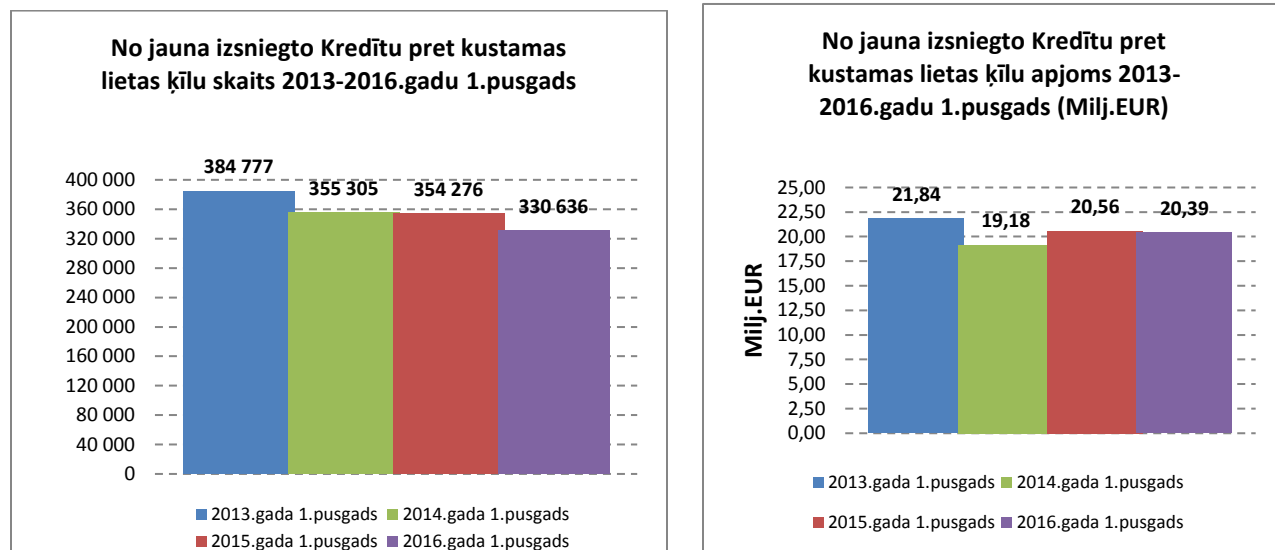
Līdzīgi kā distances kredītiem arī Līzīngā un citu ar transportlīdzekļi vai citu objektu nodrošinātajiem kredītiem no jauna izsniegto kredītu skaits 2016.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2015.gada 1.pusgadu ir samazinājies ((-) 575 jeb 6,74%), savukārt apjoms ievērojami palielinājies (+ 11,78 milj. EUR jeb 19,89%). Vienlaikus tas nozīmē viena izsniegtā aizdevuma vidējās summas būtisku pieaugumu.

2.7.att. No jauna izsniegto Hipotekāro kredītu skaits un apjoms.

Hipotekārajos kredītos 2016.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2015.gada 1.pusgadu vērojams gan no jauna izsniegto kredītu skaita un gan apjoma samazinājums: (-) 5,63% kredītu skaitā un (-) 8,87% kredītu summā EUR (2.1. tabula), kas absolūtajos skaitļos par 31 kredītu un 0,46 milj. EUR mazāk. Atgriešanās 2014.gada 1.pusgada zemajā līmenī Hipotekāro kredītu izsniegšanas līmenī

pagaidām nav notikusi, tomēr kopējā tendence jaunu Hipotekāro kredītu izsniegšanas jomā ir lejupejoša (2.7. att.).

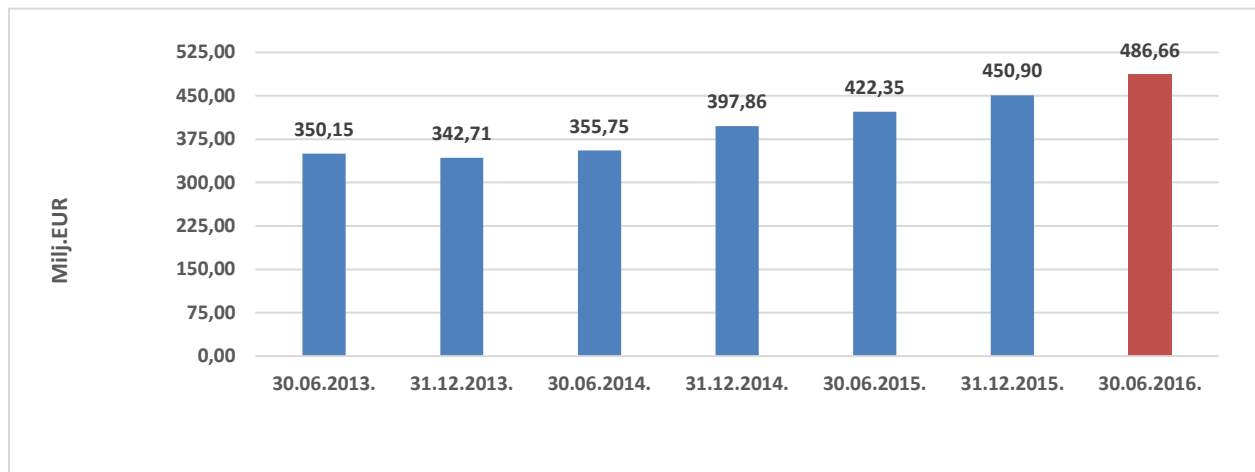
2.8.att. No jauna izsniegto Kredītu pret kustamas lietas ķīlu skaits un apjoms.

Kredīti pret kustamas lietas ķīlu ir vienīgais no kredītu veidiem, kur periodā no 2013. līdz 2016.gadam 1.pusgados no jauna izsniegto kredītu skaitā vērojama vienīgi pakāpeniska samazināšanās: 2016.gada 1.pusgada izmaiņas pret 2015.gada 1.pusgadu (-) 6,67%, 2015.gada 1.pusgada pret 2014.gada 1.pusgadu (-) 0,29%, 2014.gada 1.pusgada pret analogo 2013.gada periodu (-) 7,66%. Savukārt no jauna izsniegto kredītu summā aina ir līdzīga kā Hipotekārajiem aizdevumiem: pēc apjoma krituma 2014.gada 1.pusgadā 2015.gada 1.pusgads bija tirgum labvēlīgāks par 1,38 milj. EUR jeb 7,20%, savukārt 2016.gada 1.pusgadā ir vērojams neliels samazinājums pret 2015.gada 1.pusgadu par 0,17 milj. EUR jeb 0,79% (2.1. tabula un 2.8. att). Vienlaicīgi tas norāda uz faktu, ka arī Kredītiem pret kustamas lietas ķīlu pieaugusi vidējā viena no jauna izsniegtā aizdevuma summa, kas gan 2016.gada 1.pusgadā pret analogo 2015. un 2014.gadu periodu ir kopēja iezīme visiem kredītu veidiem, izņemot Hipotekāros (2.6.tabula).

2.6. tabula
Vidējā viena no jauna izsniegtā aizdevuma summa 2014.-2016.gada 1.pusgadi

Kredīta veids	2014.gada 1.pusgads	2015.gada 1.pusgads	2015.gada 1.pusgads salīdzinājumā ar 2014.gada 1.pusgadu	2016.gada 1.pusgads	2016.gada 1.pusgads salīdzinājumā ar 2014.gada 1.pusgadu	2016.gada 1.pusgads salīdzinājumā ar 2015.gada 1.pusgadu
	summa, EUR	summa, EUR	procentos	summa, EUR	procentos	procentos
Distances kredīti	176,31	207,63	17,76%	246,24	39,66%	18,59%
Patēriņa kredīti	312,48	316,68	1,35%	363,64	16,37%	14,83%
Līzings, noma un citi ar TL nodrošināti kredīti	6 387,61	6 939,80	8,64%	8 920,76	39,66%	28,54%
Hipotekārie kredīti	7 996,08	9 329,47	16,68%	9 009,22	12,67%	-3,43%
Kredīti pret kustamas lietas ķīlu	53,97	58,02	7,51%	61,68	14,28%	6,30%

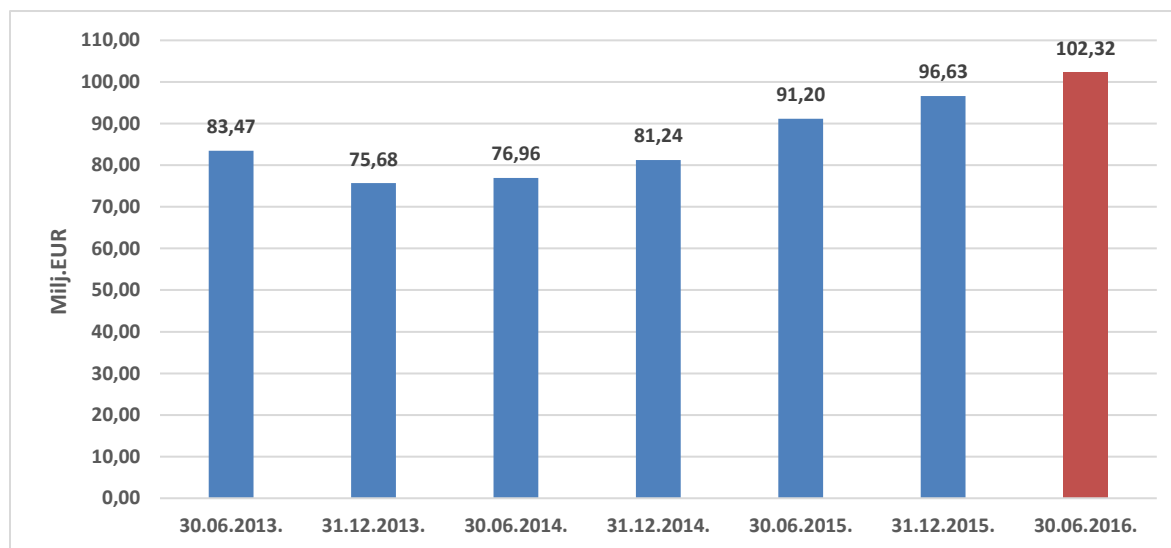
3. Kredītportfelis

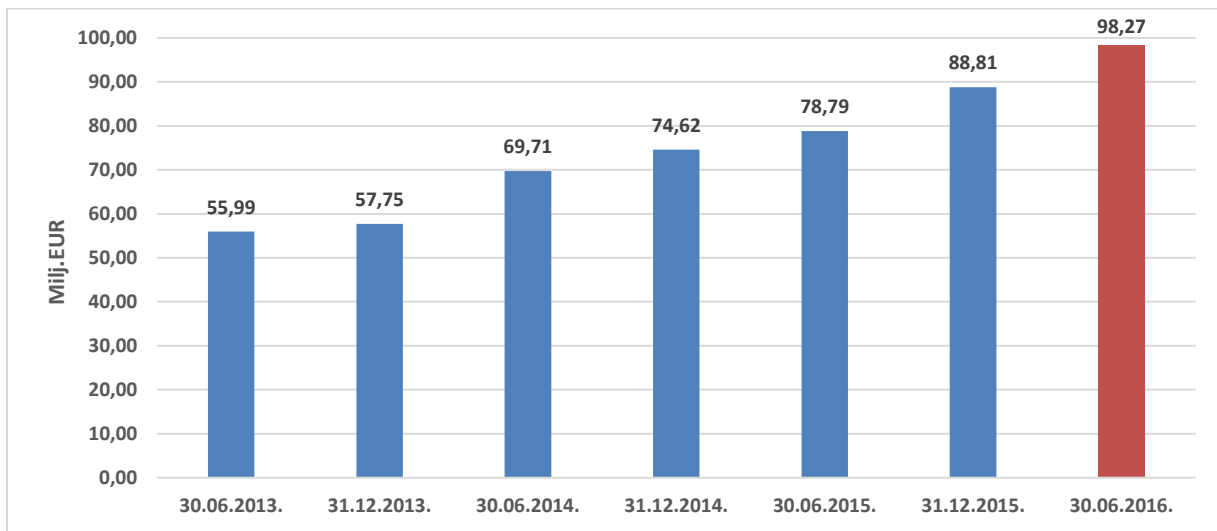
3.1.att. Nebanku kredītu devēju kopējais kredītportfelis (milj. EUR)

Nebanku kreditētāju patērētājiem izsniegto aizdevumu kopējā kredītportfeļa atlikums uz 2016.gada 30.jūniju sasniedza 486,6 milj. EUR, kas salīdzinājumā ar 2015.gada 31.decembri ir palielinājums par 35,76 milj. EUR jeb 7,93%, savukārt pieaugums pret 2015.gada 30.jūniju (gada griezumā) par 64,31 milj. EUR jeb 15,23% (3.1. att.).

Kopējā kredītportfeļa izmaiņas nodrošina pieaugumi Distances kredītu (3.2.att.), Patēriņa kredītu (3.3.att.) un Līzinga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu (3.4.att.) portfeļos, kamēr Kredītu pret kustamas mantas ķīlu (3.5.att) un Hipotekāro kredītu (3.6.att.) portfeļu izmaiņas ir negatīvas.

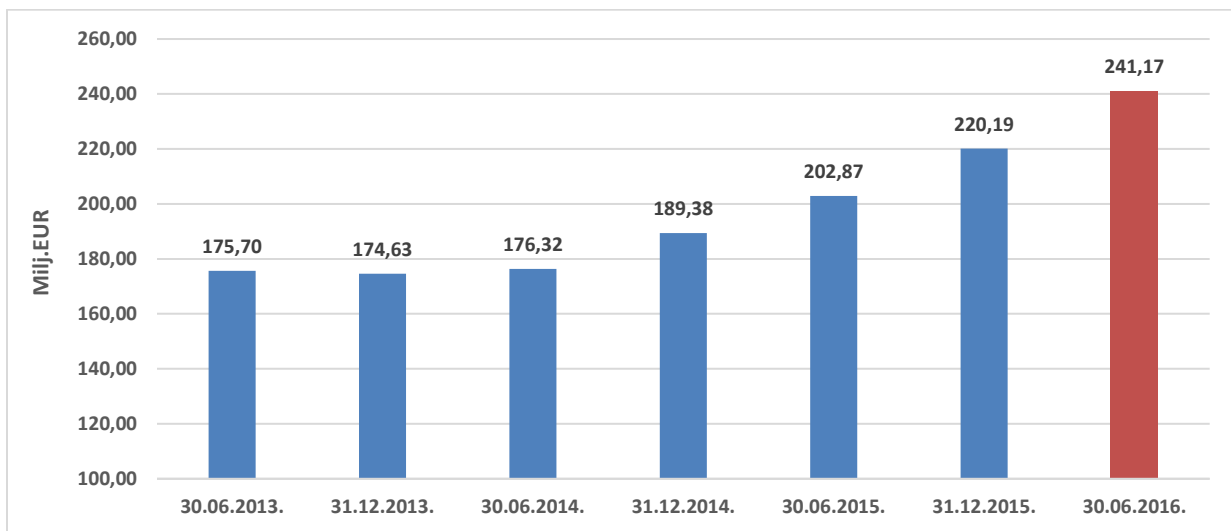

3.2.att. Distances kredītu portfelis (milj. EUR).

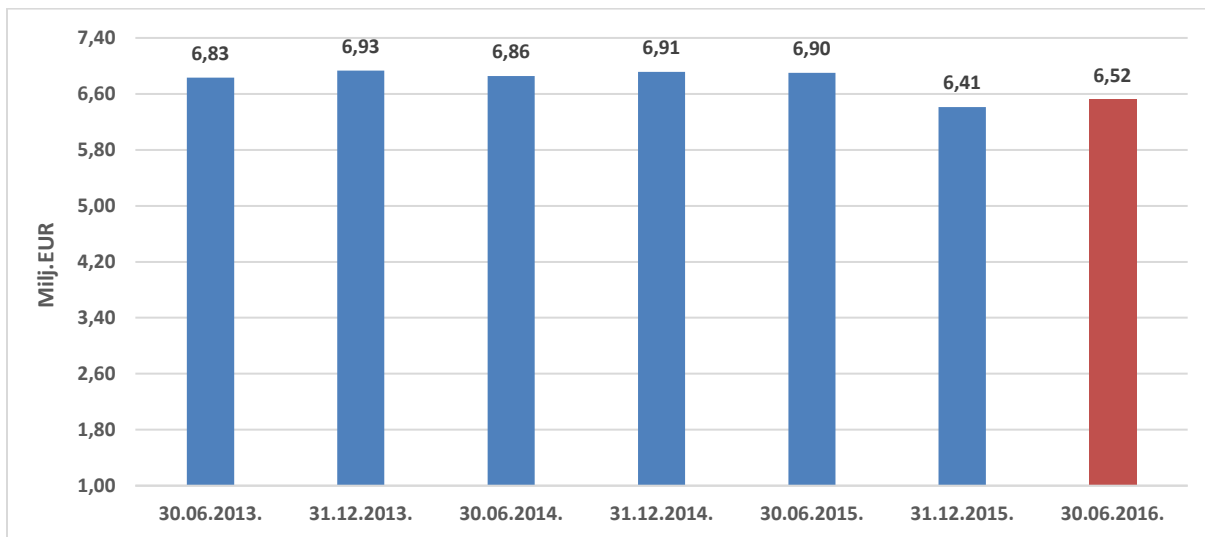
3.3.att. Patēriņa kredītu portfelis (milj. EUR).

Patēriņa kredītu portfeļu pieauguma tempi kopš 2015.gada 30.jūnija bijuši aptuveni 10 milj. EUR katrā no pusgadiem jeb 19,48 milj. EUR (24,72%) gada griezumā, kas ir ievērojami dinamiskāk nekā Distances kredītiem, kuriem kopējais kredītportfelis gada laikā palielinājies par 11,12 milj. EUR jeb 12,19%.

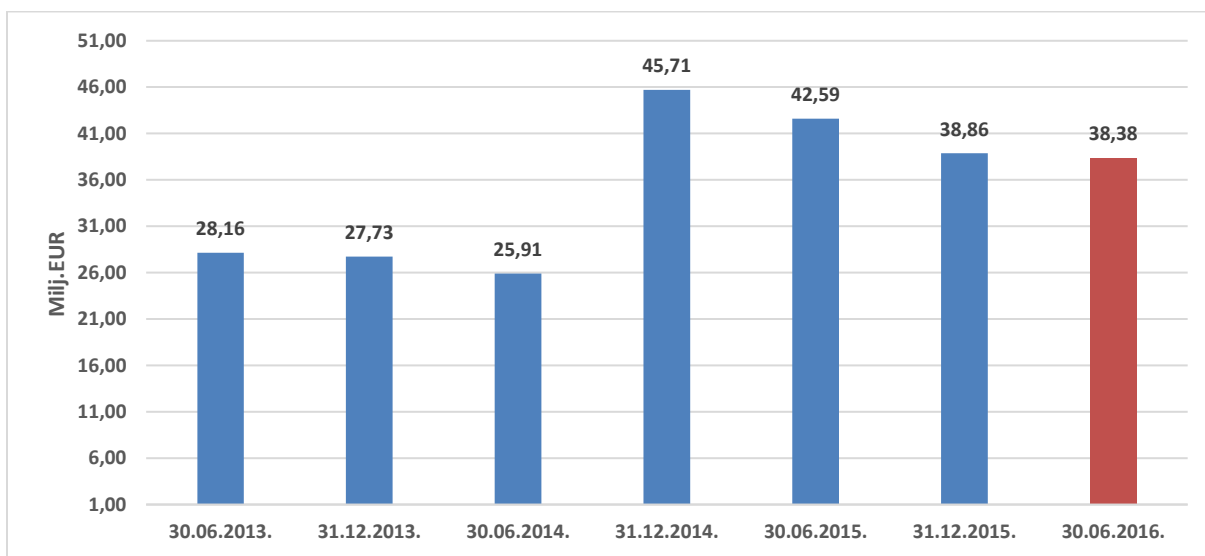
3.4.att. Līzinga portfelis (milj. EUR).

Līzinga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu (izņemot nekustamo īpašumu) nodrošināto kredītu portfelis (3.4.att.) vienmērīgi palielinās jau divu gadu periodā, kopš 2014.gada 30.jūnija katrā no pusgadiem klāt nākot attiecīgi: 7,41%, 7,12%, 8,54% un 9,53% un uz 2016.gada 30.decembri kopējam Līzinga portfelim pārsniedzot 241 milj. EUR.

3.5..att. Kredītu pret kustamas lietas ķīlu portfelis (milj. EUR)

Kredītu pret kustamas lietas ķīlu kredītportfelis (3.5.att), kas kopš pārskatu apkopošanas uzsākšanas brīža tradicionāli uzskatīts par visstabilāko, jo kredītportfeļa apmērs pa periodiem svārstījās 1,5% procentu amplitūdā, taču uz 2015.gada 31.decembri bija zaudējis 7,10% no apjoma, uz 2016.gada 30.jūniju ir nedaudz atguvies (+ 1,72%).

3.6..att. Hipotekāro kredītu portfelis (milj. EUR)

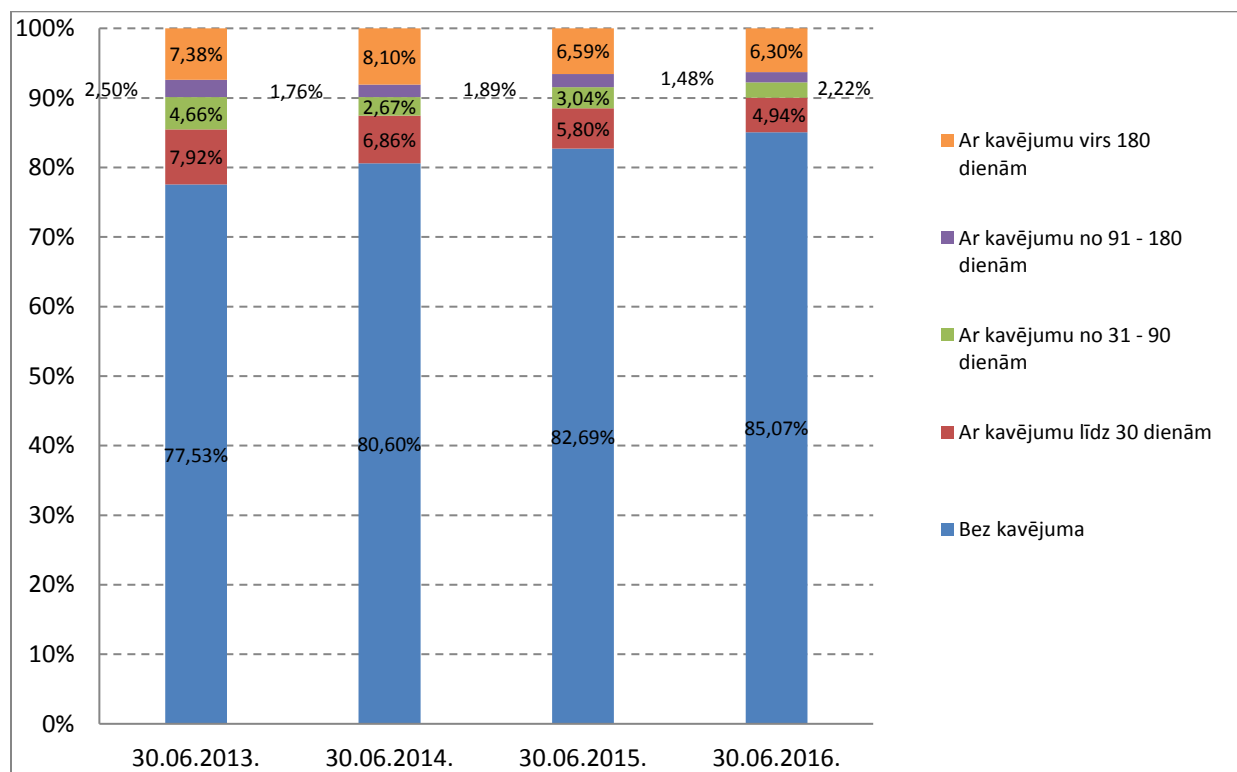
Hipotekāro kredītu kredītportfelis (3.6.att), pieredzējis krasu palielinājumu 2014.gada 2.pusgadā (par 19,80 milj. EUR jeb 76,42%), kas saistīts ar SIA UniCredit Leasing statistikas datus uzrādīto daļu UniCredit Bankas AS hipotekāro kredītu, kas pārņemti administrēšanai, kopš tā brīža atsācis lejupslīdi. Uz 2016.gada 30.jūniju lejupslīdes tempu līdz 0,48 milj. EUR jeb 1,23% salīdzinājumā ar 2015.gada 31.decembri samazināja AS “Sun Credo” ienākšana nebanku kreditētāju rindās, kura gan jaunu aizdevumu izsniegšanu 2016.gada 1.pusgadā neuzsāka, tomēr portfelī uzrādīja jau esošus aizdevumus.

4. Kredītu kvalitāte

Nebanku kredītētāju kopējais kredītportfelis pēc kredītu kvalitātes, vērtējumā pēc gadu pirmajiem sešiem mēnešiem, 2016.gada 1.pusgadā turpināja uzlaboties. Ja 2013.gada 30.jūnijā bez kavējuma kopējā kredītportfelī pēc apjoma bija 77,53%, 2014.gada 30.jūnijā 80,60% un 2015.gada 30.jūnijā 82,69%, tad 2016.gada 30.jūnijā jau 85,07% (4.1. att.). Uz 2016.gada 30.jūniju kopumā kavēti bija 14,93% no kopējā kredītportfeļa apjoma, t.sk.:

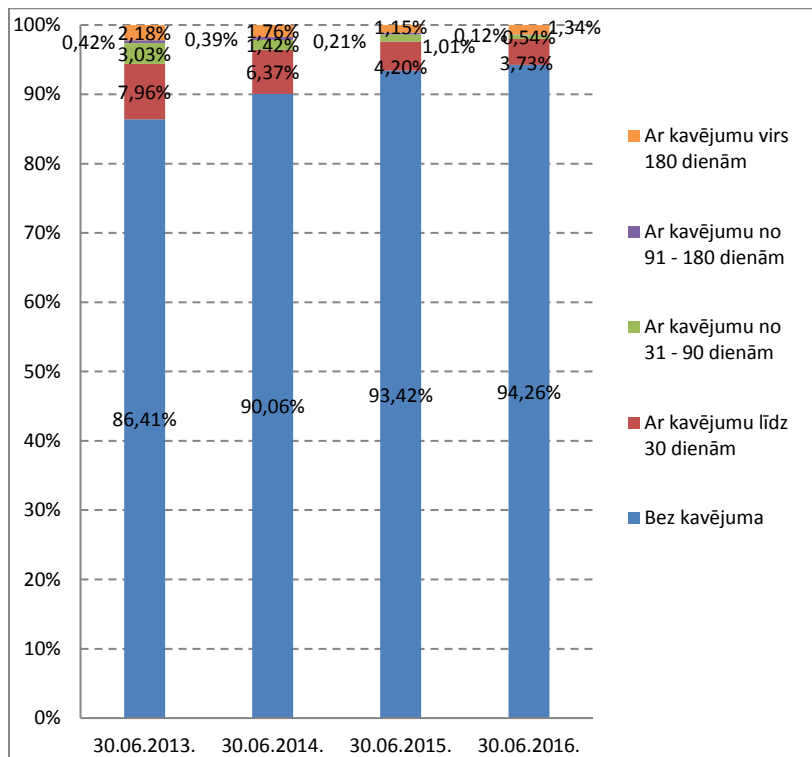
- 4,94% līdz 30 dienām (30.06.2013 – 7,92%, 30.06.2014 – 5,86%, 30.06.2015– 5,80%);
- 2,22% no 31 līdz 90 dienām (iepriekš – attiecīgi 4,66%, 2,67% un 3,04%);
- 1,48% no 91 līdz 180 dienām (iepriekš – attiecīgi 2,50%, 1,76% un 1,89%);
- 6,30% virs 180 dienām jeb ilgstoši (iepriekš – attiecīgi 7,38%, 8,10% un 6,59%).

Tas nozīmē, ka uz 2016.gada 30.jūniju salīdzinājumā ar 2013., 2014. un 2015.gada 30.jūniju kavējumu īpatsvars kopējā nebanku kredītētāju kredītportfelī ir samazinājies visās grupās dalījumā pēc kavēto dienu skaita.

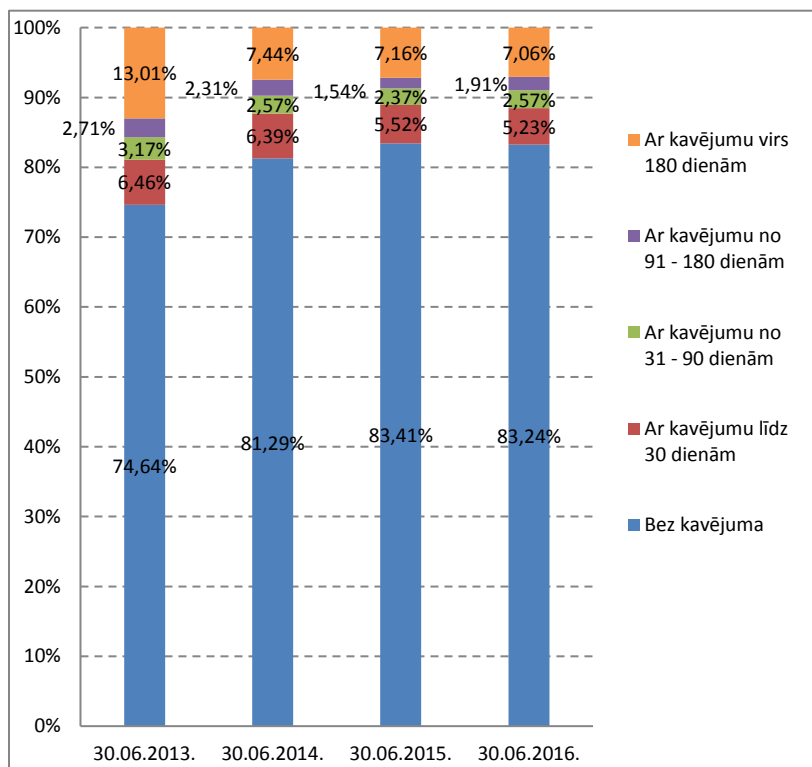
4.1. att. Nekavēto / kavēto kredītu (pēc apjoma) īpatsvars nebanku kredītēšanas sektorā.

Vienlaikus jānorāda, ka situācija ar kredītportfeļa kvalitāti pa kredītu veidiem ir atšķirīga.

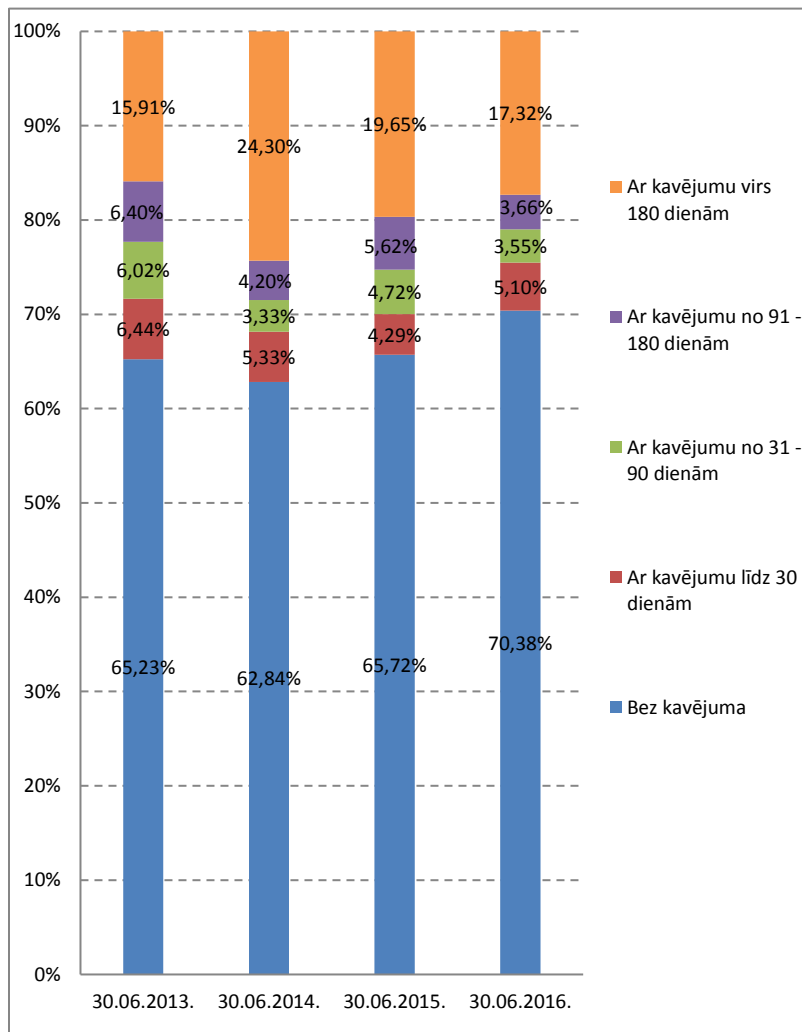
Vislabākā kredītu kvalitāte tradicionāli ir Līzinga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu grupā, kurā bez kavējumiem uz 2016.gada 30.jūniju bija 94,26% no kredītportfeļa, kas ir par 0,84 procentpunktiem labāks rādītājs nekā pirms gada. Kavēto kredītu īpatsvars ir samazinājies līdz 5,73%, no kuriem 3,73% tiek kavēti līdz 30 dienām un tikai 2% termiņā virs 30 dienām.

4.2. att. Līzinga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu portfeļa kvalitāte.

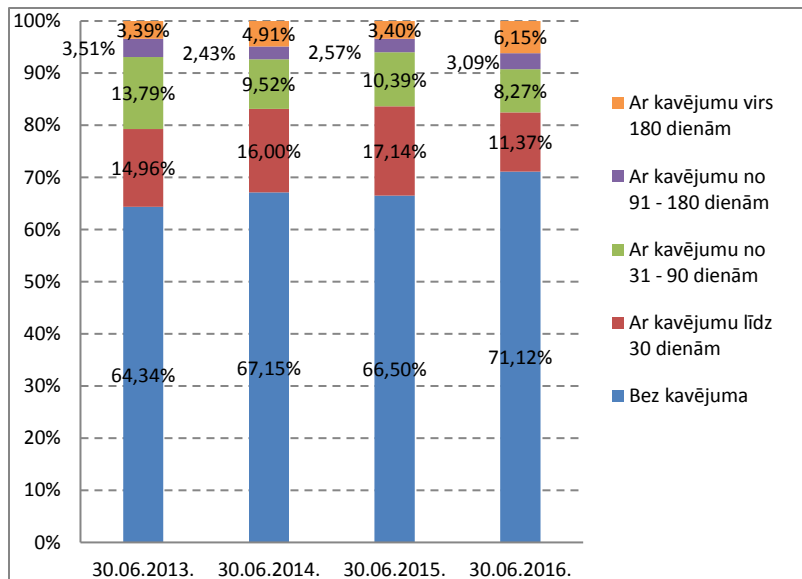
Otrais labākais kredītu portfelis pēc maksājumu disciplīnas saglabājas Patēriņa kredītiem. Uz 2016.gada 30.jūniju bez kavējuma bija 83,24% no patēriņa kredītu portfeļa, kas gan ir nedaudz (par 0,17%) sliktāks rādītājs nekā gadu iepriekš. Patēriņa kredīta portfelī pēdējā gada laikā ir samazinājušies līdz 30 dienām un ilgstoši (virs 180 dienām) kavēto aizdevumu īpatsvars, savukārt pieauguši no 30 līdz 180 dienām kavētie aizdevumi.

4.3. att. Patēriņa kredītu portfeļa kvalitāte

Distances kredītos uz 2016.gada 30.jūniju bez kavējuma bija 70,38% no visa izsniegtā Distances kredītu portfeļa, kas par 4,66 procentpunktiem vairāk nekā pirms gada un par 7,54 procentpunktiem labāks rezultāts nekā uz 2014.gada 30.jūniju. Kavējumu skaits Distances kredītiem palielinājies tikai grupā līdz 30 dienām (+0,81 procentpunkts), kamēr citās dienu grupās rādītāji uzlabojas par 1,17-2,33 procentpunktiem. Tomēr starp Distances kredītu sniedzējiem ir sabiedrības, kurām novērojams ļoti sliktas kvalitātes portfelis: ar kavēto kredītu apjomu virs 70% un ilgstošajiem kavējumiem virs 60%.

4.4. att. Distances kredītu portfeļa kvalitāte.

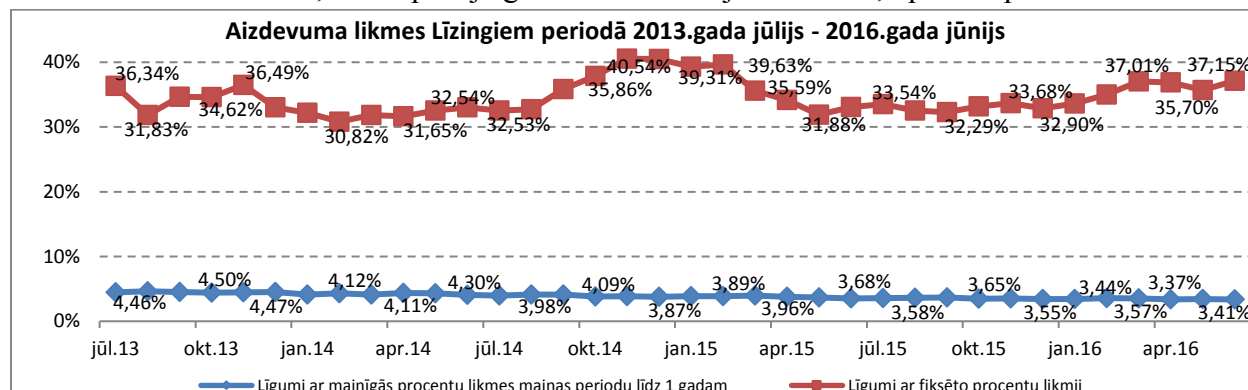

Arī Hipotekārajiem kredītiem pēdējā gada laikā ir vērojami uzlabojumi: portfelis bez kavējuma + 5,62 procentpunkti, savukārt trijās kavējuma grupās, kas kopā dod kavējumu līdz 180 dienām (-) 7,37 procentpunkti. Sliktāk gan veicies ar ilgstošajiem kavējumiem – to pieaugums kopš 2015.gada 30.jūnija ir par 2,75 procentpunktiem.

4.5.att. Hipotekāro kredītu portfeļa kvalitāte

5. Procentu likmes

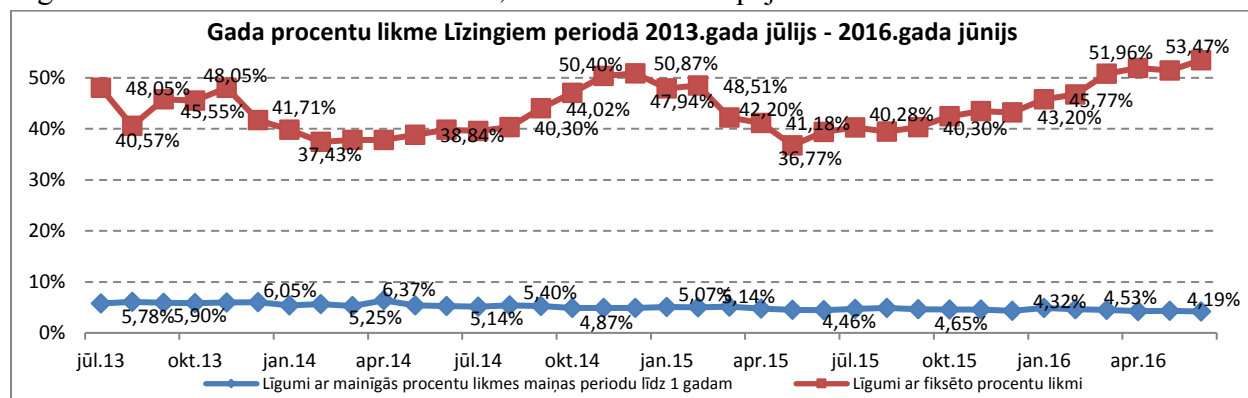
Visstabilākās procentu likmes, ar vislēzenākajām izmaiņām trīs gadu periodā ir vērojamas Līzīngā un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu līgumiem ar mainīgās procentu likmes maiņas periodu līdz 1 gadam. Vienlaikus jānorāda, ka tās ir sasniegušas vēsturiskos minimumus, kā arī pēdējā gada laikā svārstījušās vien 0,2 procentpunktu robežās.

5.1. att. Vidējās svērtās aizdevuma likmes no jauna izsniegtajiem Līzīngā un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošinātajiem kredītiem no 2013.gada 30.jūnija līdz 2016.gada 30.jūnijam.

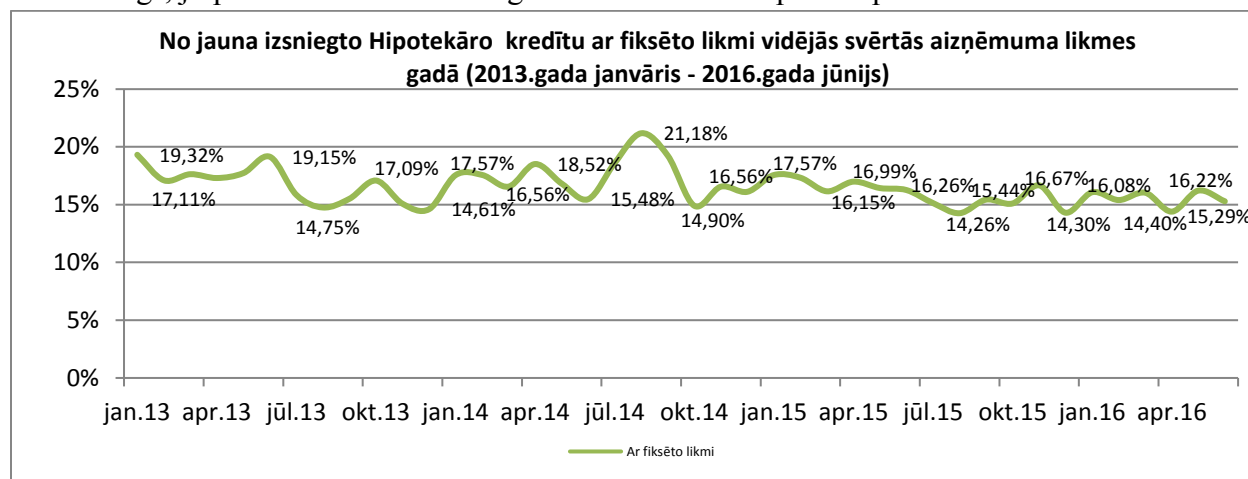
Būtisko atšķirību starp zemajām procentu likmēm līgumiem ar mainīgās procentu likmes maiņas periodu līdz 1 gadam un augstajām procentu likmēm līgumiem ar fiksēto procentu likmi nosaka faktors, ka pirmā tipa līgumi lielākajā daļā gadījumu tiek slēgti starp patērētājiem un līzīngā kompānijām, kurām pieejami lētāki finanšu resursi, savukārt otrā tipa līgumi starp patērētājiem un nebanku līzīngā devējiem, kuriem finanšu resursi ir ierobežoti (tie jāpērk par dārgāku cenu) un kuri, slēdzot darījumus, uzņemas lielākus riskus, kas vēlāk atspoguļojās šo līzīngu devēju portfeļa kvalitātē. Atšķirībā no mainīgajām procentu likmēm, fiksētās kopš 2015.gada rudens uzrāda pakāpenisku kāpumu un 2016.gada 1.pusgadā ir atgriezušās 2013.gada vasaras līmenī.

GPL līknes no jauna izsniegtajiem Līzīngā un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošinātajiem kredītiem trīs gadu periodā bijušas analogas šo kredītu aizdevumu likmēm. Tomēr jāatzīmē, ka GPL līkne līgumiem ar fiksēto likmi 2016.gada 1.pusgadā ir sasniegusi pārskatu sagatavošanas vēsturisko maksimumu, t.i. aizdevumu kopējās izmaksas sadārdzinās.

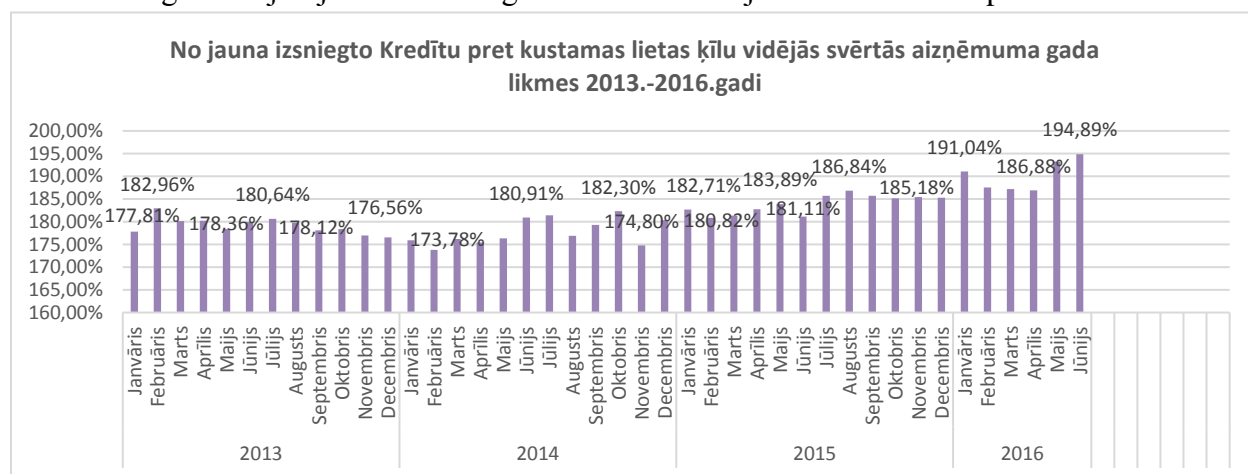
5.2. att. Vidēji svērtās GPL no jauna izsniegtajiem Līzīngā un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošinātajiem kredītiem no 2013.gada 30.jūnija līdz 2016.gada 30.jūnijam.

Hipotekārajiem aizdevumiem ar fiksēto aizdevuma likmi (5.3.att.) likmes ir stabilizējušās līmenī 14,50-16,30%. Tomēr Hipotekāro kredītu ar fiksēto aizdevuma likmi līkne rāda, ka tirgus ir nemierīgs, jo pa mēnešiem likmes regulāri svārstās viena procentpunkta robežās .

5.3. att. No jauna izsniegto Hipotekāro kredītu ar fiksēto likmi vidējās svērtās aizdevuma procentu likmes laika periodā no 2013.gada 1.janvārim līdz 2016.gada 30.jūnijam.

Kredītiem pret kustamas lietas ķīlu procentu likmes 2016.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2014.gadu ir atsākušas svārstīties (5.4.att). Vienlaikus šiem aizdevumiem iepriekš iezīmējusies tendence pakāpeniski augt vidēji svērtām likmēm, 2016.gada 1.pusgadā kļuvusi daudz izteiktāka un uz 2016.gada 30.jūniju tās ir sasniegušas līdz šim nebijušu līmeni – tuvu pie195%.

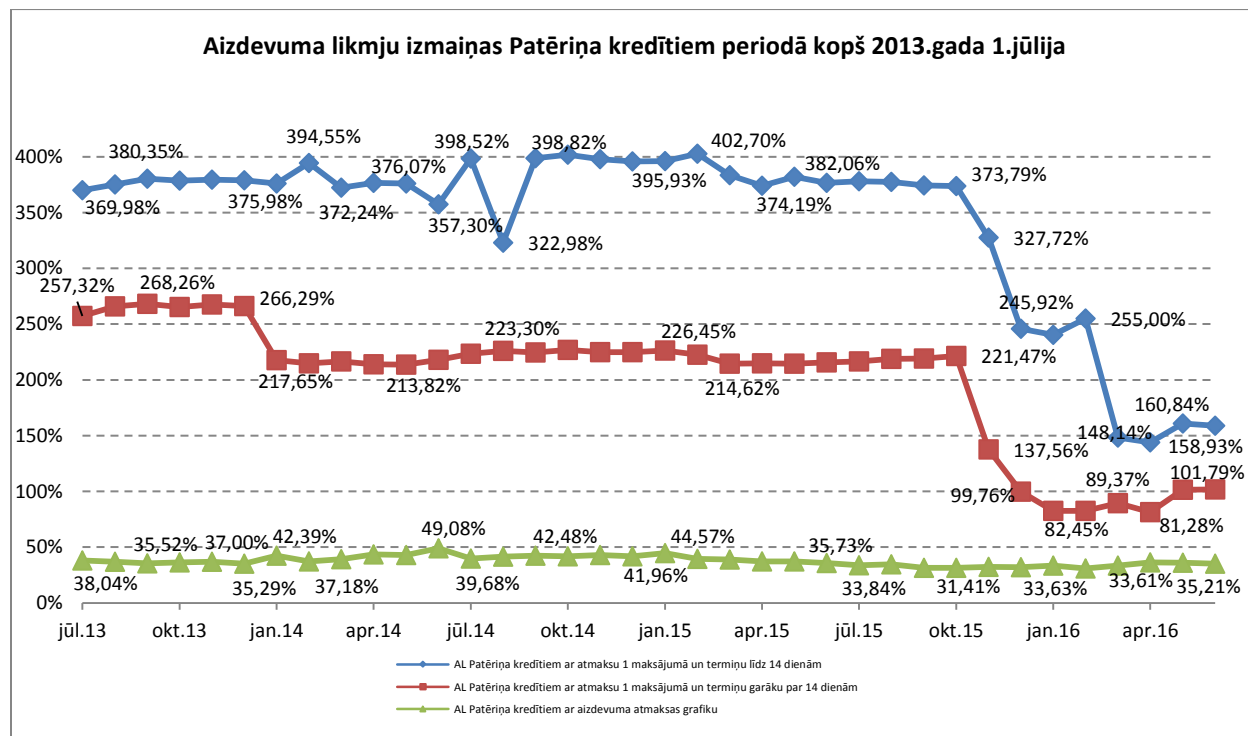
5.4. att. Vidējās svērtās aizdevuma procentu likmes no jauna izsniegtajiem Kredītiem pret kustamas lietas ķīlu laika periodā no 2013.gada 1.janvārim līdz 2016.gada 30.jūnijam.

Vidējās svērtās aizdevuma likmes Patēriņa kredītiem ar atmaksu vienā maksājumā un termiņu līdz 14 dienām (5.5.att augšējā līkne 21.lpp), kuras 2015.gada sākumā sasniedza savu vēsturisko maksimumu pēdējo divu gadu laikā - 402,70%, līdz 2015.gada beigām nokritās līdz - 245,92%, t.i. par 156,78 procentpunktiem. Tam sekoja neliels aizdevuma likmju kāpums, 2016.gada februārī vidējām svērtām aizdevuma likmēm sasniedzot 255,00% un jauns straujš samazinājums par vairāk nekā 100 procentpunktiem martā, aprīlī, Sabiedrībām koriģējot savu

darbību atbilstoši no 2016.gada 1.janvāra spēkā esošajiem ierobežojumiem Patērētāju tiesību aizsardzības likumā attiecībā uz kredītu kopējām izmaksām.

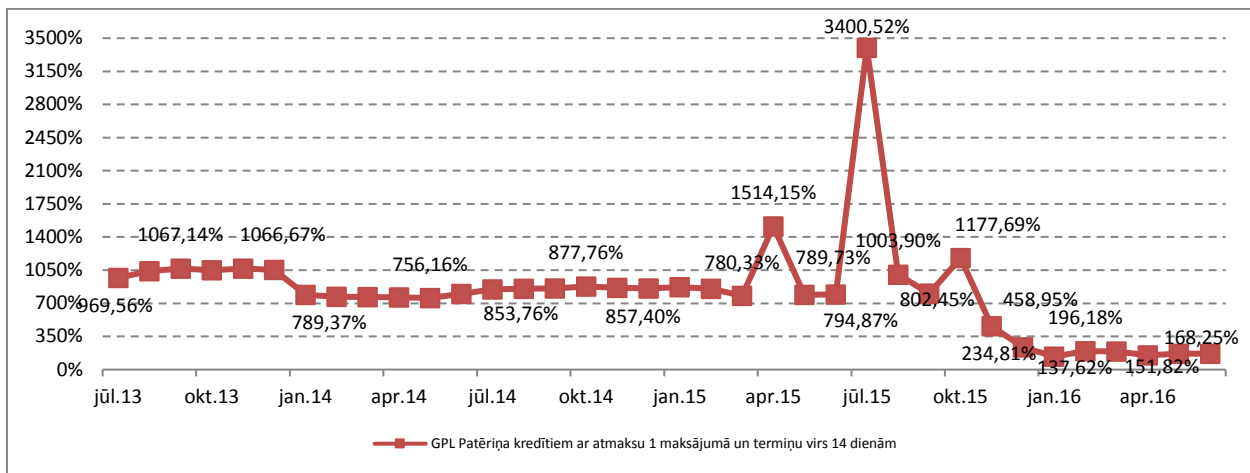
Savukārt aizdevumi ar atmaksu vienā maksājumā un termiņu virs 14 dienām (5.5. att. vidējā līkne) 2015.gada nogalē piedzīvojuši cenas samazinājumu par aptuveni 122 procentpunktiem līdz 99,76%, 2016.gada pirmajos mēnešos kļuva lētāki vēl par aptuveni 10-15 procentpunktiem līdz gada otrajā ceturksnī nostabilizējās +/- 100% līmenī.

No visiem patēriņa kredītiem, kā redzams no 5.5. attēla apakšējās līknes, vismazāk svārstībām pakļautas ir aizdevuma likmes patēriņa kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku. 18 procentpunkti – tā ir robeža, kurā šo kredītu vidējās svērtās aizdevuma likmes ir mainījušās divu ar pus gadu laikā. Vienlaikus jānorāda, ka 2016.gada 1.pusgadā tā uzrāda nelielu pieaugumu.

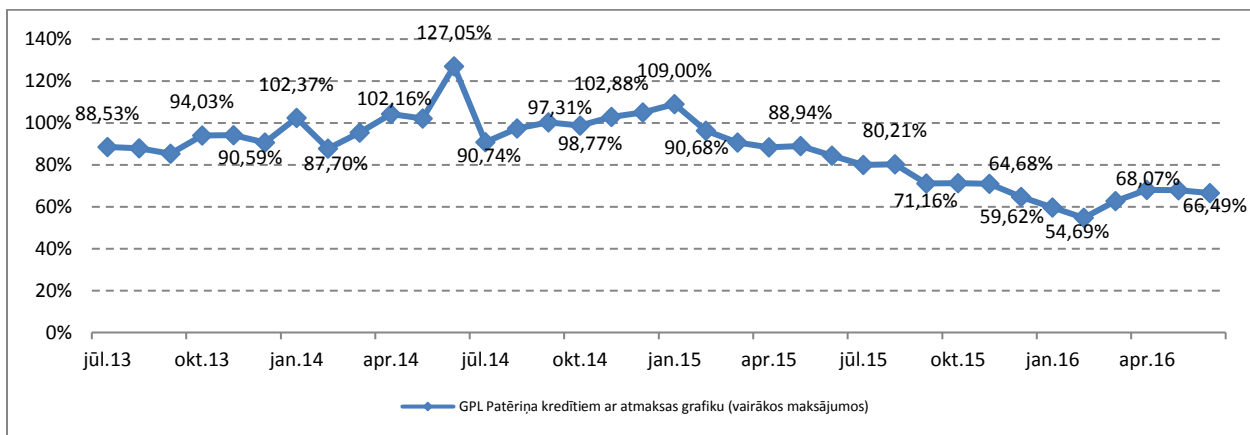

5.5.att. Vidējās svērtās aizdevuma likmes no jauna izsniegtajiem Patēriņa kredītiem.

Vidējās svērtās GPL Patēriņa kredītiem grafiski tiek atspoguļotas divās kredītu grupās (5.6.att. un 5.7.att., 22.lpp.). Augšējā līkne – Patēriņa kredītiem ar atmaksu vienā maksājumā un termiņu virs 14 dienām – līknei tradicionāli augsts līmenis un jūtība pret sabiedrību izsniedzamo kredītu periodiskajiem sadārdzinājumiem (papildus izmaksām pie aizdevumu izsniegšanas, u.c.) kādā no laika periodiem. Tā 2015.gada martā – augustā lielās GPL līknes izmaiņas nodrošinājuši divu sabiedrību iesniegtie dati. Tomēr kopumā saistībā ar 2016.gada 1.janvāra grozījumiem Patērētāju tiesību aizsardzības likumā vidēji svērtās GPL Patēriņa kredītiem ar atmaksu vienā maksājumā un termiņu virs 14 dienām 2016.gada 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2015.gada 2.pusgadu samazinājušās par aptuveni 1000 procentpunktiem. Savukārt apakšējā līkne – Patēriņa kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku lēnām slīdēja uz leju no 2015.gada sākuma līdz 2016.gada februārim, kad turpmākajos mēnešos korigējās atbilstoši tirgus apstākļiem.

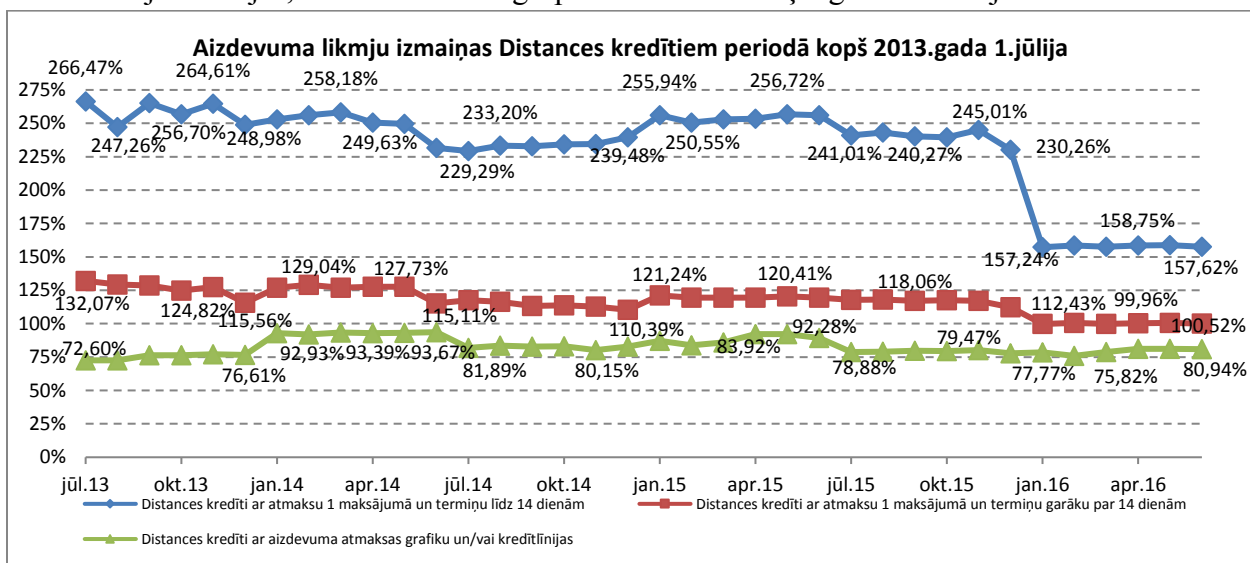

5.6.att. Vidēji svērtās GPL no jauna izsniegtajiem Patēriņa kredītiem ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu virs 14 dienām.

5.7. Vidēji svērtās GPL no jauna izsniegtajiem Patēriņa kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku.

Distances kredītu vidējām svērtajām aizdevuma likmēm (5.8.att.) līdz pat 2014.gada nogalei visās kredītu grupās dalījumā pēc atmaksas veida bija tendence samazināties. Tomēr pēc tam situācija mainījās, katrā no kredītu grupām attīstoties atšķirīgiem scenārijiem.

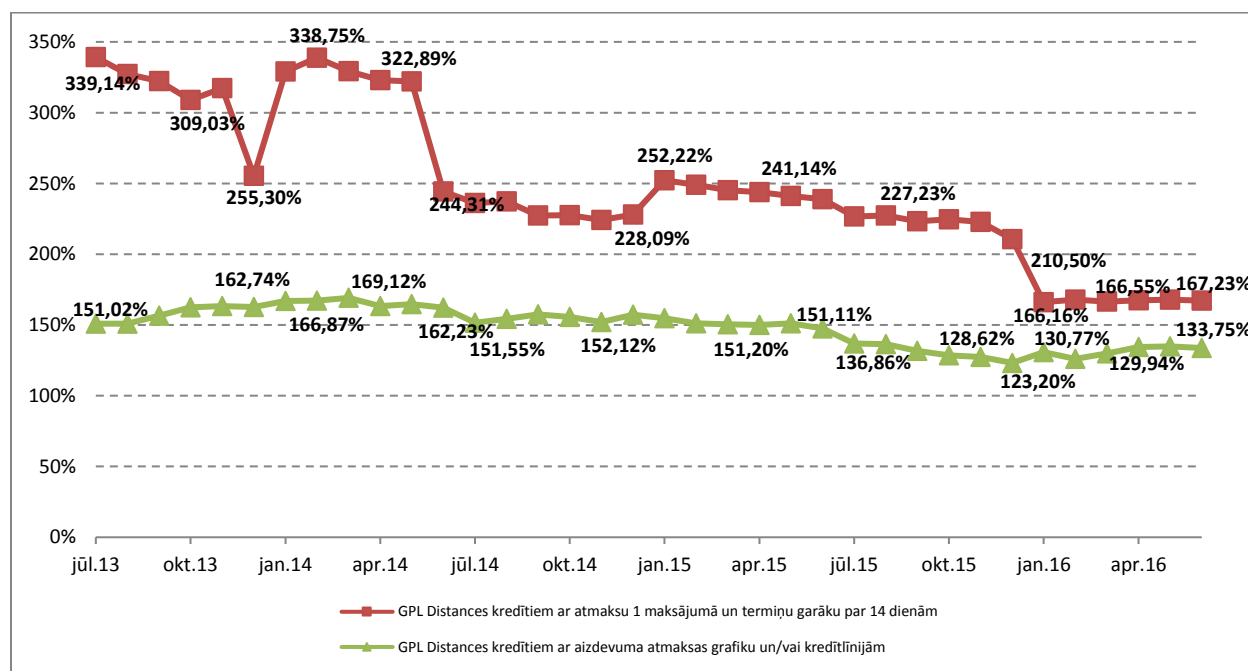

5.8.att. Vidējās svērtās aizdevuma likmes no jauna izsniegtajiem Distances kredītiem.

Kā redzams no 5.8. attēla (22.lpp) augšējās līknes, Distances kredītiem ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu līdz 14 dienām procentu likmes lēnām pieauga 2014.gada vasaras otrajā pusē un rudenī, līdz novembrī, decembrī sekoja straujš kāpums par aptuveni 15 procentpunktiem un turpmāka līmeņa saglabāšanās visā 2015.gada 1.pusgadā, līdz 2015.gada 2.pusgadā atsākas lejupslīde, gadu noslēdzot ar (-) 26,46 procentpunktiem salīdzinājumā ar gada maksimumu. 2016.gada jau pirmajā mēnesī likmes strauji samazinās ((-) 73,02 procentpunkti) un līmenī 157-158% saglabājas turpmākajos mēnešos.

Distances kredītiem ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu garāku par 14 dienām (5.8.att. vidējā līkne) aizdevuma likmes pakāpeniski, ar atsevišķām korekcijām līdz 2014.gada decembrim lēnām samazinājās, sasniedzot robežu 110,39%, kam sekoja tūlītējs pieaugums par 10,85 procentpunktiem jau nākamajā mēnesī un nostabilizēšanās 119,50 - 120,50 % līmenī 2015.gada 1.pusgadā. Līdz 2015.gada beigām seko lēzena likmju lejupslīde līdz 112,43%, 2016.gada 1.pusgadā tās samazinās vēl par aptuveno 12 procentpunktiem līdz 100% līmenim.

Savukārt vidējās svērtās procentu likmes Distances kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku un/vai kredītlīnijām (5.8.att. 22.lpp apakšējā līkne) 2015.gada 2.pusgada pirmajā pārskata mēnesī – jūlijā strauji – vairāk par 10 procentpunktiem samazinājās un līmenī 78-79% palika līdz gada beigām. Sākoties 2016.gadam, pirmajos mēnešos šīs likmes zaudēja vēl aptuveni 4 procentpunktus, tomēr atlikušajā periodā pakāpeniski pakāpās līdz 80,94%.

5.9.att. Vidējās svērtās GPL no jauna izsniegtajiem Distances kredītiem.

Distances kredītiem ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu garāku par 14 dienām un Distances kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku un/vai kredītlīnijām GPL līknes bija lejupejošas visa 2015.gada garumā (5.9.att.). 2016.gada janvārī Distances kredītiem ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu garāku par 14 dienām GPL samazinājās par 44 procentpunktiem un 166-167% līmenī saglabājas visus turpmākos mēnešos. Savukārt Distances kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku un/vai kredītlīnijām GPL vēsturiski zemāko robežu – 123,20% sasniedza 2015.gada decembrī un turpmākajos sešos mēnešos pakāpeniski pieauga par aptuveni 10 procentpunktiem.

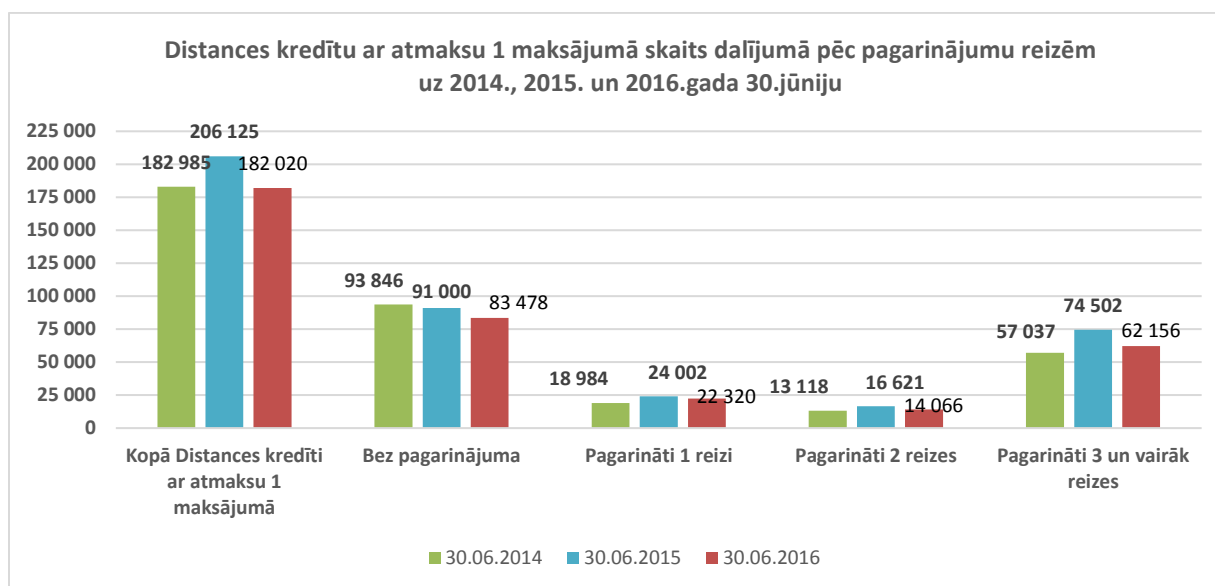
6. Distances kredītu pagarināšana

Sākot ar 2014.gadu, PTAC, ņemot vērā Distances kredītu sniedzēju patērētājiem plaši piedāvāto iespēju, samaksājot atsevišķu maksu, pagarināt Distances kredītu atmaksas termiņu, uzsāka apkopot statistiku arī par kredītu pagarināšanu.

6.1.Tabula

Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā struktūra pēc pagarinājumu skaita

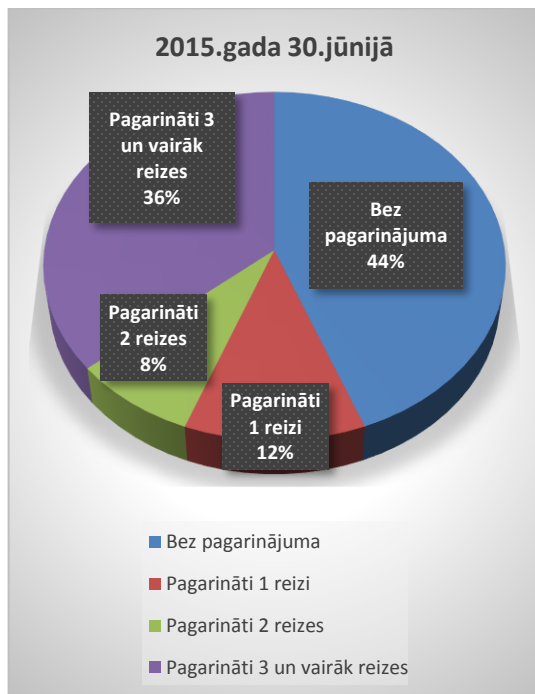
	30.06.2014		30.06.2015		30.06.2016	
Kopā Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā	182 985	100,00%	206 125	100,00%	182 020	100,00%
Bez pagarinājuma	93 846	51,29%	91 000	44,15%	83 478	45,86%
Pagarināti 1 reizi	18 984	10,37%	24 002	11,64%	22 320	12,26%
Pagarināti 2 reizes	13 118	7,17%	16 621	8,06%	14 066	7,73%
Pagarināti 3 un vairāk reizes	57 037	31,17%	74 502	36,14%	62 156	34,15%

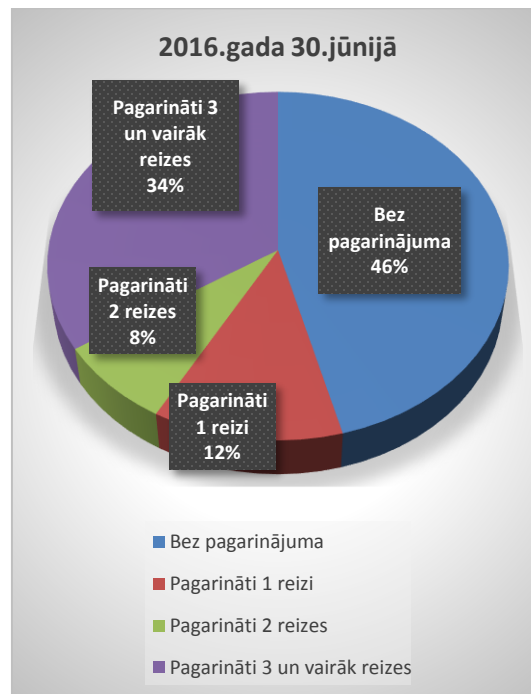
6.1.att. Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā skaits dalījumā pēc pagarinājuma reizēm uz 2014., 2015. un 2016.gada 30.jūniju.

6.1.tabula un 6.1., 6.2. un 6.3.(23.lpp) attēli parāda, ka Nebanku kredītdevēju portfeli uz 2016.gada 30.jūniju salīdzinājumā ar pārskata datumu pirms gada un diviem gadiem ir samazinājies Distances kredītu skaits ar atmaksu 1 maksājumā. Vienlaikus ir samazinājies Distances kredītu skaits ar atmaksu 1 maksājumā, kuri nav pagarināti, tomēr, šo kredītu īpatsvars, ņemot vērā kopējo kredīta skaita samazinājumu, Distances kredītu ar atmaksu vienā maksājumā skaitā pēdējā gada laikā ir pieaudzis no 44% 30.06.2015. līdz 46% 30.06.2016. Izmaiņas procentuālā izteiksmē, salīdzinot

2015. un 2016.gadu 30.jūniju, nav novērojamas kredītu skaitā, kas pagarināti 1 un 2 reizes, savukārt par 2 procentpunktiem samazinājies to kredītu skaits, kas pagarināti 3 un vairākas reizes, uz 2016.gada 30.jūniju šiem pagarinātajiem kredītiem sarūkot līdz 34% no visa Distances kredītu skaita ar atmaksu 1 maksājumā.

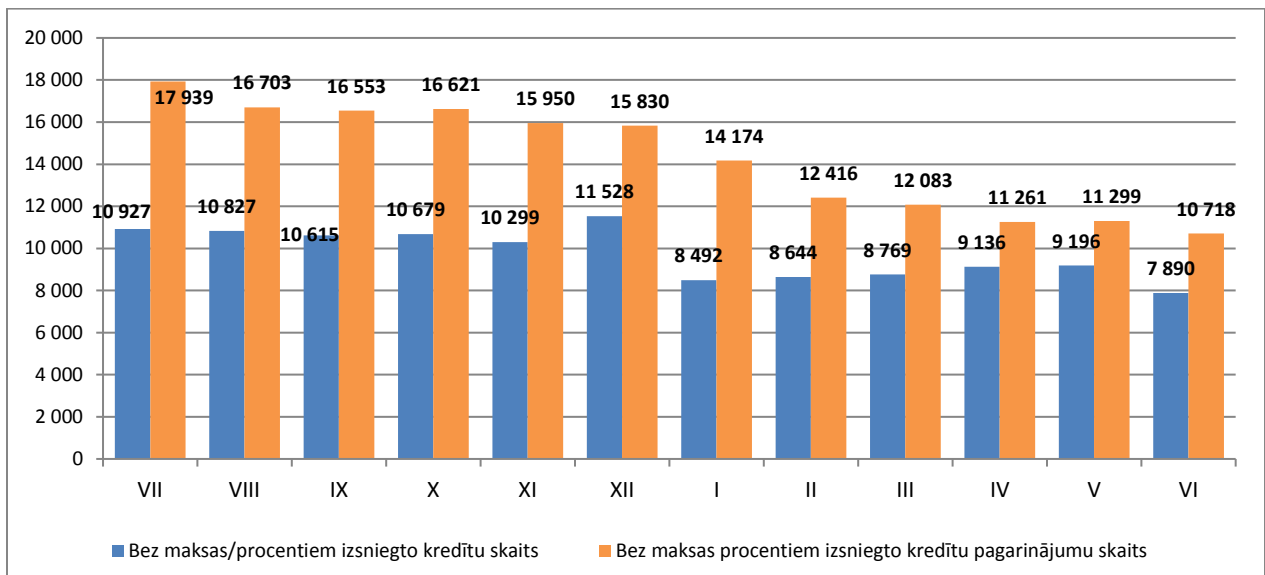

6.2. att. Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā procentuālais dalījums pēc pagarinājumu reizēm 2015.gada 30.jūnijā.

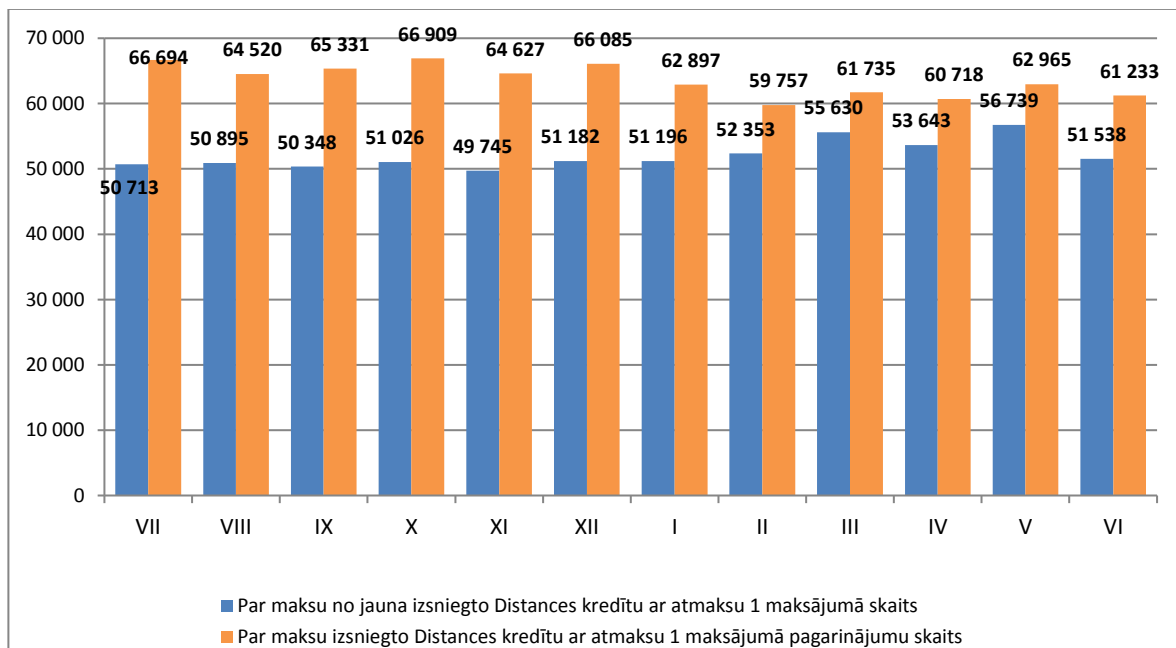
6.3.att. Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā procentuālais dalījums pēc pagarinājumu reizēm 2016.gada 30.jūnijā.

PTAC iepriekš veidotajā pārskatā bija norādīts, ka 2014.gada rudenī Distances kredītu grupā sākās bez maksas/procentiem no jauna izsniedzamo kredītu būtiska palielināšanās. 2014.gada oktobrī salīdzinājumā ar tā paša gada septembri šādu kredītu skaits dubultojās, pārsniedzot 16 000, un tādā līmenī (izņemot 2014.gada decembri, kad bija vērojams palielinājums vēl par 13% līdz 18 500) noturējās turpmākos 6 mēnešus – līdz pat 2015.gada martam ieskaitot. 2015.gada otrajā ceturksnī bez maksas/procentiem izsniedzamo kredītu skaits sāka samazināties par aptuveni 2000 ik mēnesi, 2015.gada jūnijā sasniedzot 10 700 un tuvu pie šī skaita paliekot līdz pat 2015.gada nogalei (6.4.att. 26.lpp.). 2015.gada decembrī šo bezmaksas kredītu skaits pieauga par aptuveni 1200 jeb 11,65%, savukārt 2016.gada pirmajā mēnesī seko straujš samazinājums par aptuveni 26%, bez maksas/procentiem kredītu izsniegšanai nepārsniedzot 8500 – 8700 mēnesī. Tam seko divu mēnešu kāpums 2016.gada aprīlī, maijā par aptuveni 5 procentiem līdz aptuveni 9200, savukārt 2016.gada 1.pusgada pēdējā mēnesī – jūnijā Distancē bez maksas/ procentiem tika izsniegti vien 7 890 kredīti, kas ir atbilstoši 2014.gada septembrī pieredzētajam skaitam.

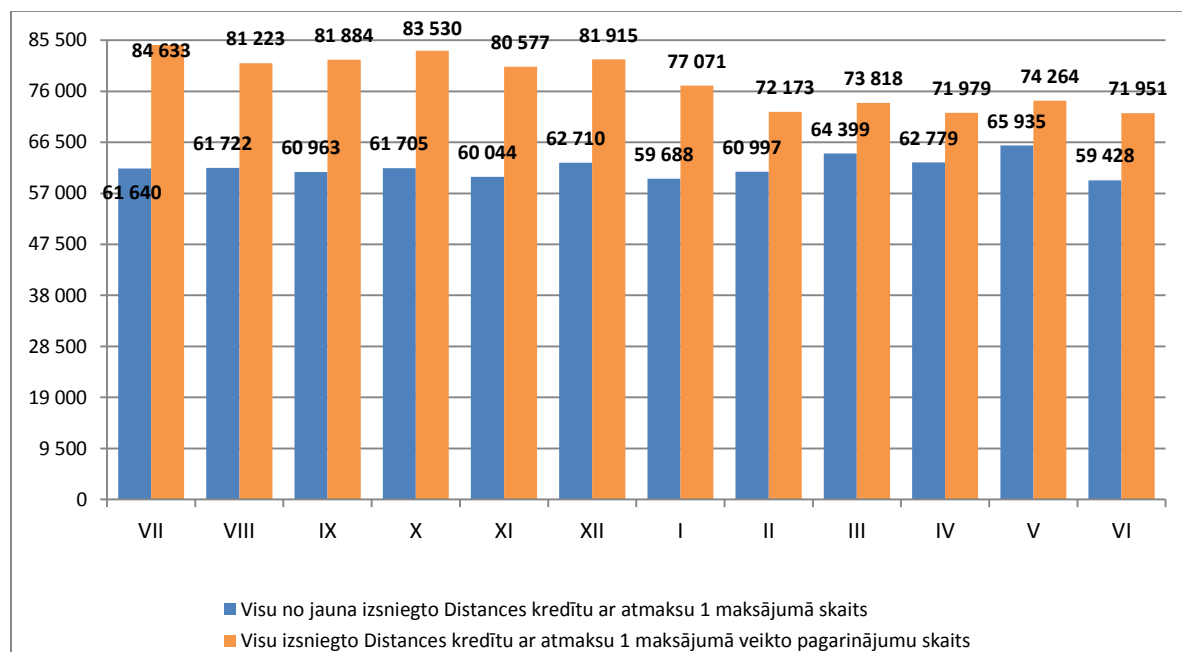
6.4.att. Bez maksas/procentiem izsniegtie Distances kredīti un bez maksas/procentiem izsniegto Distances kredītu pagarinājumi 2015.gada jūlijs – 2016.gada jūnijs.

Tāpat PTAC iepriekš veidotajā pārskatā norādīja, ka burtiski pēc mēneša no bez maksas/procentiem izsniedzamo kredītu skaita palielinājuma sākuma 2014.gada rudenī strauji sāka pieaugt arī šo kredītu pagarinājumu skaits. 2014/2015.gadu mijā no jauna bez maksas/procentiem izsniegto kredītu un bez maksas/procentiem izsniegto kredītu pagarinājumu skaitļi izlīdzinājās, savukārt ar 2015.gada februāri pagarinājumu skaits jau pārsniedza no jauna izsniedzamo kredītu skaitu. Bez maksas/procentiem izsniegto kredītu pagarinājumu skaits savu maksimumu sasniedza 2015.gada martā – maijā un tad pakāpeniski sāka kristies. Ja salīdzinām 2016.gada jūnija rādītāju pret 2015.gada jūliju, tad pagarinājumu skaits bez maksas / procentiem izsniegtajiem kredītiem samazinājās par 7 221 jeb 40,25%.

6.5.att. Par maksu izsniegtie Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā un par maksu izsniegto Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā pagarinājumi 2015.gada jūlijs – 2016.gada jūnijs.

Aplūkojot 6.5.attēlu 26.lpp., ir redzams, ka gadījumos, kad īstermiņa (līdz 30 dienām) no jauna izsniegtie Distances kredīti nav bijuši bez maksas/ procentiem, starpība starp paņemtajiem aizdevumiem un pagarinājuma reizēm nav pārlietu ievērojama. Acīmredzot, pirms ņemt šos aizdevumus, patērētāji kaut daļēji, bet tomēr izvērtēja, cik nāksies par tiem pārmaksāt, un brīžos, kad tirgū kampaņveidīgi bija pieejami bez maksas/ procentu kredīti, centās pirmām kārtām pieteikties tiem un daļēji ar tiem dzēsa iepriekš par maksu paņemtus kredītus. Vienlaikus jānorāda, ka šiem kredītiem atšķirībā no bez maksas / procentiem Distances kredītiem, kuru izsniegšana sākot ar 2016.gada 1.janvārī būtiski samazinājās, tieši pretēji ir vērojama izsniegšanas pieauguma tendence līdz pat 2016.gada maijam, kad sasniegts vēsturiskais izsniegšanas maksimums – 56 739 kredīti vienā mēnesī un tikai 2016.gada jūnijā vērojams samazinājums izsniegšana par 5 201 kredītiem jeb 9,17%. Savukārt šo kredītu pagarinājumu skaits lēnām slīd uz leju kopš 2015.gada oktobra.

6.6.att. Visi izsniegtie Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā un visu izsniegto Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā pagarinājumi 2015.gada jūlijs – 2016.gada jūnijs.

6.6. attēlā ir apvienoti no jauna bez maksas/ procentiem un no jauna par maksu izsniegtie Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā, salīdzinot tos ar šo abu kredītu pagarinājumu skaitu. Attēls sniedz priekšstatu, ka Distances kredītu tirgū 2015.gada jūlijā - 2016.gada jūnijā ir risinājušies procesi, kad agrāk tik populāro bez maksas / procentiem Distances kredītu izsniegšanu, aizstājusi maksas Distances kredītu ar atmaksu vienā maksājumā izsniegšana. Līdz ar to līdz 2016.gada maijam kopējā kredītu skaita samazinājums nav vērojams. Savukārt pagarinājumu skaits, kas kopš 2015.gada jūlija līdz 2015.gada decembrim ne vienā no mēnešiem nebija mazāks par 80 tūkstošiem, turpmākajos mēnešos – 2016.gada 1.pugadā pakāpeniski slīd uz leju, uz 2016.gada jūniju sasniedzot gada zemāko rādītāju – 71 951.

2016.gada 1.pusgada Nebanku kredītdevēju sektora galvenās izmaiņas:

1. Turpina pieaugt jaunu aizdevumu izsniegšanas apjomi Patēriņa, Distances un Līzingu kredītu grupās. Vienlaikus Nebanku kredītdevēju datu apkopojums liecina, ka kredītu skaits nepieaug. Tas nozīmē, ka jauno kredītu apjomu izsniegšanas palielinājums tiek panākts uz esošo klientu bāzes, kuriem tiek palielināta vidējā darījuma summa.

2. Līdz ar jaunu aizdevumu apjoma palielinājumu palielinās arī Nebanku kredītdevēju administrētais kredītportfelis.

3. Kopējā kredītportfeļa kvalitāte ir stabila, ar tendenci lēnām uzlaboties.

4. 2016.gada 1.janvarī stājās spēkā grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, ar kuriem tika noteikti ierobežojumi kredītu kopējām izmaksām maksimāli līdz 0,25% dienā. 2016.gada 1.pusgada datu apkopojums parāda, ka no šiem grozījumiem patērētāji viennozīmīgi ir ieguvēji attiecībā uz aizdevuma procentu likmju samazinājumu Distances un Patēriņa kredītiem ar atmaksu vienā maksājumā un termiņu līdz 30 dienām – likmes ir samazinājušās. Kā negatīvais aspekts jāmin, ka lai kompensētu ieņēmumu kritumu no īstermiņa kredītiem, komersanti ir paaugstinājuši procentu likmes Distances un Patēriņa kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku. Kā papildus pozitīvie faktori no PTAL noteiktajiem ierobežojumiem ir jāmin:

- bez maksas / procentiem Distances kredītu izsniegšanas būtiskais samazinājums – tas nozīmē, ka kaut daļēji, bet tomēr tiek mazināta nepārdomāta aizņemšanās;

- kredītu atmaksas termiņa pagarinājumu skaita samazināšanās.

Vienlaikus jānorāda:

- Sabiedrību sniegtie dati par 2016.gada 1.pusgadu liecina, ka janvārī un februārī bija komersanti, kas Patēriņa kredītos piemēroja aizdevumu likmes, kas pārsniedza PTAL 8.pantā noteiktos ierobežojumus;

- Daļa Sabiedrību 2016.gada 1.pusgadā patērētājiem piemēroja komisijas maksas par aizdevumu pagarināšanu, kas būtiski pārsniedza PTAL 8.pantā noteiktos ierobežojumus. Šī prakse pārtraukta faktiski tikai pēdējā mēneša laikā.